

OBČINA ŽALEC

LOKALNI PROGRAM MLADIH V OBČINI ŽALEC ZA OBDOBJE 2014 - 2020

Pripravili:

Urad za negospodarske javne službe, Občina Žalec

in

Mladinski svet Občine Žalec

v sodelovanju z javnimi zavodi v Občini Žalec

Žalec, december 2013

KAZALO VSEBINE

1. UVOD IN METODOLOGIJA PRIPRAVE LOKALNEGA PROGRAMA MLADIH V OBČINI ŽALEC ZA OBDOBJE 2014 - 2020.....	3
2. OSNOVNA IZHODIŠČA.....	5
2.1 MLADI IN LOKALNA SKUPNOST	5
2.2 ZAKONODAJNA UREDITEV MLADINSKEGA SEKTORJA	6
2.3 EVROPSKI DOKUMENTI.....	9
2.4 STRATEŠKO UREJANJE PODROČJA MLADINE V OBČINI ŽALEC	10
3. OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV, STATISTIKA NA PODROČJU MLADINE	11
3.1 OSNOVNI POJMI	11
3.2 STATISTIKA NA PODROČJU MLADINE V OBČINI ŽALEC	12
4. AKTUALNO STANJE NA PODROČJU MLADINE V OBČINI (MLADI, MLADINSKE ORGANIZACIJE, UKREPI IN FINANCIRANJE OBČINE)	17
4.1 UKREPI OBČINE	17
4.2 MLADINSKA DEJAVNOST	19
5. KLJUČNE USMERITVE RAZVOJA LOKALNE MLADINSKE POLITIKE V OBČINI ŽALEC	21
6. STRATEŠKI CILJI IN UKREPI.....	22
6.1 IZOBRAŽEVANJE	22
6.2 ZAPOSLOVANJE	26
6.3 STANOVANJSKE RAZMERE MLADIH	28
6.4 MOBILNOST.....	30
6.5 PROSTI ČAS, ŠPORT IN DRUŽBENOKULTURNE DEJAVNOSTI.....	32
6.6 MLADINSKO ORGANIZIRANJE	34
6.7 INFORMIRANJE.....	36
6.8 ZDRAVJE.....	36
6.9 PARTICIPACIJA MLADIH.....	37
7. TERMINSKI NAČRT.....	41
8. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA PROGRAMA	45
9. VIRI IN LITERATURA.....	46

1. UVOD IN METODOLOGIJA PRIPRAVE LOKALNEGA PROGRAMA MLADIH V OBČINI ŽALEC ZA OBDOBJE 2014 - 2020

Občinski svet Občine Žalec je na svoji 16. seji, dne 22. novembra 2012, sprejel Odlok o mladini v občini Žalec (Ur.l. RS, št. 94/12). Sprejeti akt omogoča ciljno usmerjeno in bolj sistematično delo na področju mladine, hkrati pa zagotavlja sodelovanje mladih in njihovih predstavnikov z lokalno skupnostjo. Ena izmed pomembnejših prednosti sprejetega Odloka o mladini v občini Žalec je priprava lokalnega programa mladih, ki je opredeljen od 14. do 18. člena Odloka o mladini v Občini Žalec.

Tako odlok opredeljuje Lokalni program za mladino kot temeljni programski dokument, ki opredeljuje prednostne naloge in ukrepe občine za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju na ravni lokalne skupnosti.

Program se po odloku sprejema za obdobje 5 let in zajema predvsem:

- izhodišča in usmeritve razvoja mladinskega sektorja v občini,
- vsebino in obseg ukrepov občine za razvoj mladinskega sektorja, ki se financirajo ali sofinancirajo iz občinskega proračuna,
- razvojne in strokovne naloge za razvoj mladinskega sektorja v občini,
- opredelitev postopkov vsakoletnega poročanja in vrednotenja uresničevanja programa.

Glede na to, da se je v istem obdobju, ko se je pripravljala program mladih, pripravljala tudi Strategija razvoja Občine Žalec za obdobje 2013-2020, je bilo sklenjeno, da se bo tudi program mladih nanašal na isto časovno obdobje.

Področja, ki jih v okviru področij mladinskega sektorja obravnava program, so zlasti:

- izobraževanje mladih,
- zaposlovanje mladih,
- bivanjske razmere mladih,
- zdravje in dobro počutje mladih,
- mladinsko organiziranje,
- participacija mladih,
- prostovoljstvo mladih,
- informiranje mladih,
- mobilnost mladih.

Pripravo programa je vodil občinski upravni organ, pristojen za področje mladine, tj. Urad za negospodarske javne službe, v sodelovanju z mladinskim svetom lokalne skupnosti ter javnimi zavodi v Občini Žalec. Na podlagi odloka o mladini v Občini Žalec program na predlog župana ob soglasju komisije sprejme občinski svet. Glede na to, da delo komisije v mandatnem obdobju 2009-2014 opravlja Odbor za mladino, bo pred obravnavo na Občinskem svetu Občine Žalec, program obravnavan tudi na Odboru za mladino. Občina bo z občinskim proračunom zagotavlja sredstva za uresničevanje programa.

Osnutek Lokalnega programa mladih v Občini Žalec se je pripravil v mesecu avgustu 2013, pri čemer so se upoštevala izhodišča Odloka o mladini v Občini Žalec (14. do 18. člen), zaznane potrebe mladih v občini Žalec, realno gospodarsko stanje v občini ter dobre prakse pri pripravi

lokalnih programov v drugih občinah, predvsem Občine Ajdovščina. Pripravljen osnutek je bil posredovan javnim zavodom, ki bodo vpeti v izvajanje programa (UPI ljudska univerza Žalec, ZKŠT). Pripravljen osnutek programa je bil 30.8.2013 posredovan mladinskim organizacijam, da osnutek pregledajo, dopolnijo in nanj podajo komentarje. 20.9.2013 so bile prejete dopolnitve in predlogi s strani mladinskih organizacij. Dne 16.10.2013 je potekal usklajevalni sestanek za pripravo programa na katerem so sodelovali predstavniki mladinskih organizacij, zainteresirani mladi, predstavnica UPI Ljudske univerze Žalec ter predstavniki Občine Žalec. Na sestanku je bilo doseženo načelno soglasje o ukrepih, ki bodo zajeti v Lokalnem programu mladih v Občini Žalec za obdobje 2014-2020.

Državi zbor RS je na podlagi 16. člena ZJIMS dne 24. oktobra 2013 sprejel Resolucijo o Nacionalnem programu za mladino 2013-2022 (ReNPM13-22). V mesecu novembru 2013 se je program uskladal tudi z izhodišči Nacionalnega programa za mladino 2013-2022.

V mesecu decembru 2013 je bil program ponovno posredovan mladinskim organizacijam v Občini Žalec in dokončno usklajen. Lokalni program bo kot poseben dokument priloga Strategiji razvoja Občine Žalec 2014-2020.

2. OSNOVNA IZHODIŠČA

2.1 Mladi in lokalna skupnost

Obdobje mladosti je predvsem družbeno in kulturno pogojeno obdobje življenja, čeprav imajo biološki dejavniki, ki vplivajo na zrelost organizma, prav tako pomembno vlogo. V obdobju »mladosti« človek odrašča: razvija se telesno, spolno in duševno, pa tudi družbeno dozoreva. Obdobje mladosti je čas bogatega osebnega oblikovanja, ko se ljudje oblikujemo za samostojno življenje.

Mladost je prehodno obdobje v katerem postanejo življenjske vloge ljudi in njihove identitete nejasne. Gre za položaj, kjer je veliko možnosti in priložnosti, pa tudi ovir in rizikov. Posameznik je postavljen pred izbire med različnimi možnostmi pri oblikovanju svojega življenja in tudi pri vzpostavljanju odnosov z drugimi. Po eni strani se mladi svobodno odločajo in oblikujejo lastne biografije, po drugi pa postajajo odvisni od pritiskov trga delovne sile, izobraževalnega sistema, sistemov socialnega varstva in drugih. Pri tem pa je zmožnost mladega posameznika, da se uspešno sooči s preходом med mladostjo in odraslostjo, ki postaja vse daljši, bolj tvegan in negotov, močno odvisna od socialnega kapitala, opore družine in drugih socialnih opor.

Družbeni položaj mladih se je v zadnjih letih izrazilo poslabšal. Povečuje se stopnja brezposelnosti med mladimi, vse pogostejše so nestalne in manj kakovostne oblike zaposlovanja, posledično se povečuje finančna odvisnost mladih od staršev, občutek negotovosti in časovni okvir pri oblikovanju lastne družine in odselitvi od doma. Mladost se torej ne more več pojmovati kot obdobje sorazmerno predvidljivega prehoda iz gotovega otroštva v gotovo odraslost s stabilno zaposlitvijo in na novo ustvarjeno družino. Namesto tega se pojavi t.i. podaljšano otroštvo (mladost) ki pomeni vsaj delno odvisnost od staršev in se (pre)pogosto zavleče v štirideseta leta. Takšno stanje ne prinaša pozitivnih učinkov ne mladim ne skupnosti. Mladi (pre)dolgo ne postanejo samostojni, se kasneje in manj pogosto odločajo za ustvarjanje lastne družine in prevzemanje odgovornosti v življenju nasploh.

Na doseganje avtonomije mladih vplivajo dejavniki, kot so izobraževanje, služba, bivalne razmere, njihova informiranost in participacija v različnih institucijah. Dejstvo pa je, da velik delež mladih ni deležen pogojev, ki bi jim omogočali, da bi trdno, odločno in uspešno stopali proti odraslosti. Zagotavljanje prijaznejšega okolja mladim je nujen korak na poti do izboljšanja njihovega položaja v skupnosti in posledično vodi do zagotavljanja trajnostnega družbenega razvoja.

Kot navaja Revidirana Evropska listina o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje, ki jo je v letu 2003 sprejel Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope, so izmed nosilcev upravljanja z družbo prav lokalne oblasti mladim najbližje, zato v njihovem življenju in razvoju igrajo pomembno vlogo. Redki primeri dobrih praks sodelovanja mladih v lokalnem okolju z lokalnimi oblastmi dokazujejo, da vseobsegajoče sodelovanje mladih v soustvarjanju družbe občutno krepi kakovost življenja v lokalni skupnosti, medtem ko v številnih primerih slabo vključevanje mladih v strukture lokalne demokracije in pomanjkanje ukrepov za izboljšanje položaja mladih povzročata zapuščenje lokalnih okolij s strani mladih in posledično izgubo enega izmed ključnih človeških virov, ki skrbi za uspešen trajnostni razvoj lokalne skupnosti. Ne nazadnje šibka oz. nična finančna podpora mladinske dejavnosti

s strani lokalnih oblasti povzroča velike težave pri vzdrževanju mladinskih struktur, kar mladim še dodatno otežuje aktivno participacijo v lokalni skupnosti.

V tem kontekstu Občina Žalec svoj prispevek prepoznava v zagotavljanju prostora, v katerem lahko mladi razvijajo svoje kompetence in veščine ter dosegajo svoje cilje, se razvijajo v avtonomne družbeno odgovorne odrasle ter aktivno sooblikujejo skupnost, v kateri bo kakovost življenja uživalo celotno lokalno prebivalstvo. Za doseganje tovrstnega cilja je potrebno ohraniti in krepiti sodelovanje z mladimi in mladinskimi organizacijami, ki delujejo v občini, hkrati pa razširiti oblikovanje in implementacijo ukrepov različnih sektorskih lokalnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti, tj. v pospeševanje lokalnih mladinskih politik, kot so zaposlovanje mladih, izobraževanje mladih, stanovanjska politika, socialna politika in zdravje mladih. Občina Žalec lahko na teh področjih v okviru svojih pristojnosti pomembno prispeva k izboljšanju položaja mladih v družbi in k njihovem uspešnemu prehajanju v obdobje odraslosti. Pri tem je ključnega pomena sodelovanje in vključevanje mladih v procese oblikovanja lokalnih politik. Dejstvo je namreč, da je uspeh ukrepov mladinskih politik pogojen z implementacijo in sooblikovanjem mladih pri sprejemanju teh ukrepov na lokalnih ravneh. Na ta način so ukrepi prilagojeni realnim potrebam mladih in kot taki proizvajajo najbolj optimalne učinke.

Lokalni program za mlade je temeljni kamen lokalne skupnosti, v katerem lokalna skupnost prepozna javni interes na področju mladine ter predvidi načine za polno uresničevanje tega javnega interesa. Na drugi strani pa je program orodje mladih, da skozi njega pripravo sami tlakujejo pogoje lastnega organiziranja ter da si skozi njega sami določijo način, področje in stopnjo vključenosti v demokratične procese odločanja v lokalni skupnosti. Lokalni program za mlade tako predstavlja medij med dvema svetovoma, katere temeljna naloga in učinek je povezovanje ter vključevanje obeh preko vzajemnih procesov učenja, medgeneracijske solidarnosti in soodločanja v delo in življenje vseh segmentov lokalne skupnosti.

2.2 Zakonodajna ureditev mladinskega sektorja

V slovenski zakonodaji mladinski sektor posebej urejata dva zakona, in sicer Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur. l. RS, št. 42/2010) in Zakon o mladinskih svetih (Ur. l. RS, št. 70/2000, 42/2010). Z ZJIMS se opredeljuje mladinski sektor in določata javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju (1. člen ZJIMS), ZMS pa ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti (1. člen ZMS). Oba zakona med drugim predvidevata tudi pristojnosti lokalnih skupnosti v mladinskem sektorju.

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju

Kot določa ZJIMS so samoupravne lokalne skupnosti poleg države nosilke javnega interesa v mladinskem sektorju. Za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju so na lokalni ravni pristojni organi samoupravne lokalne skupnosti (6. člen ZJIMS). Pri uresničevanju javnega interesa v mladinskem sektorju morajo država in samoupravne lokalne skupnosti sodelovati z organizacijami v mladinskem sektorju (9. člen ZJIMS).

Komplementarnost lokalnih in državnih ukrepov bi morala iziti kot usklajen sistem ukrepov, pa vendar je mnogokrat (že na ravni države same) mladinska politika skupek nepovezanih

ukrepov. Večjo koherentnost med nivoji in ukrepi mladinske politike je ZJIMS načrtal z opredelitvijo javnega interesa v mladinskem sektorju, in sicer kot:

- zagotavljanje normativnih in drugih pogojev za razvoj področij mladinskega dela in vključevanja mladinskega vidika v strategije, politike ter ukrepe, ki vplivajo na mlade, ter
- zagotavljanje finančne podpore mladinskim programom in programom za mlade, vključno s podporo mladinski infrastrukturi. (ZJIMS)

Občina lahko po ZJIMS (ZJIMS, 27. člen) mladinsko politiko na lokalni ravni izvaja skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmožljivosti v mladinskem sektorju.

Pri tem ji ZJIMS ponudi nekatere konkretne predloge, in sicer:

- sprejetje lokalnega programa za mladino;
- ustanovitev delovnega ali posvetovalnega telesa za mladinska vprašanja;
- finančna podpora programom v mladinskem sektorju in
- izvajanje drugih ukrepov v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.

Občina mora poleg tega za sofinanciranje programov v mladinskem sektorju na lokalni ravni smiselno uporabljati določbe ZJIMS (27. člen ZJIMS), ki se nanašajo na sofinanciranje programov v mladinskem sektorju na nacionalni ravni. ZJIMS na tem področju sofinanciranje opredeli predvsem s pripravo javnih pozivov in javnih razpisov na področju mladinskega sektorja, ki se vsebinsko vežejo na področja mladinskega sektorja, ki jih opredeljuje zakon. Posredni načini sofinanciranja mladinskih programov so opredeljeni tudi z zagotavljanjem mladinske infrastrukture in oblikovanjem ustreznih ukrepov za razvoj mladinskega dela in mladinske politike na lokalni ravni. ZJIMS pa ne nazadnje opredeli tudi možnost lokalnih skupnosti, da za izvajanje programov za mlade in mladinskega dela na lokalni ravni ustanovijo mladinski center (ZJIMS, 28. člen).

Zakon o mladinskih svetih

ZMS je predvsem namenjen definiranju položaja, funkcij, delovanja in financiranja mladinskih svetov, a se na nekaterih točkah dotika tudi odnosa med mladinskim svetom lokalne skupnosti in občino, zaradi česar velja nekatere njegove elemente posebej predstaviti.

ZMS mladinski svet lokalne skupnosti opredeli kot pravno osebo zasebnega prava, v okviru katere se združujejo mladinske organizacije, opredeljene v zakonu, ki ureja javni interes mladinskega sektorja s sedežem v dotični samoupravni lokalni skupnosti (ZMS, 2. člen).

Naloge mladinskega sveta lokalne skupnosti so predvsem:

- izvajanje in sodelovanje pri izvajanju mladinskega dela in drugih dejavnosti na področjih mladinskega sektorja v skladu z zakonom, ki ureja javni interes v mladinskem sektorju;
- zagotavljanje pogojev za delovanje in razvoj interesnih oblik združevanja mladih;
- omogočanje sodelovanja mladih pri sprejemanju zakonskih in drugih predpisov, ki vplivajo na življenje in delo mladih ter
- opravljanje drugih nalog za uveljavljanje interesov mladih, opredeljenih s temeljnim aktom (5. člen ZMS).

Občina oz. njeni organi so po ZMS v tistih lokalnih skupnostih, kjer obstajajo mladinski sveti lokalnih skupnosti, pred določanjem predlogov predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje in delo mladih, dolžni o tem obvestiti mladinski svet lokalne skupnosti (ZMS, 6. člen).

Poleg tega se mladinski sveti lokalnih skupnosti po ZMS med drugim financirajo tudi iz proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti. Tako lahko občinski svet občine, v kateri deluje mladinski svet lokalne skupnosti, v proračunu občine predvidi sredstva, ki so namenjena za delovanje mladinskega sveta lokalne skupnosti na podlagi predloženega programa (7. člen ZMS).

Posredno pa se na področje mladih navezuje še okoli 40 zakonov, ki se s posameznimi zakonskimi določili vsebinsko navezujejo na mlade (Guček, 2008: 16). Vsi ostali dokumenti, ki opredeljujejo predvsem področje vertikalne mladinske politike, imajo obliko resolucij, konvencij, strategij.

Resolucija o Nacionalnem programu za mladino 2013-2022

Državi zbor RS je na podlagi 16. člena ZJIMS dne 24. oktobra 2013 sprejel Resolucijo o Nacionalnem programu za mladino 2013-2022 (ReNPM13-22). Temeljni cilj Nacionalnega programa za mladino 2013-2022 (NPM) je zagotoviti bolj pregleden in med posameznimi sektorji usklajen pristop do problemov, s katerimi se soočajo mladi. Hkrati pa dati Uradu RS za mladino (URSM) tudi vzvod, da lahko učinke posameznih sektorskih politik tudi spremlja in meri. Posledično bo omogočeno lažje in na vladni ravni enotno odzivanje na probleme. Ta pristop je spričo vedno bolj perečih težav, s katerimi se soočajo mladi v Sloveniji, nujen.

Dodana vrednost NPM je njegova horizontalna narava, saj združuje ukrepe na področjih, ki so v pristojnosti različnih ministrstev. Poleg tega bo omogočil, da se mladi in področja, ki mladino ključno zadevajo, ustrezno umestijo na dnevni red političnega odločanja in v vidno polje širše javnosti. Podobne strateške dokumente pozna večina držav članic EU.

NPM je zasnovan tako, da je pomembnost posameznega področja za življenje mladih najprej nazorno utemeljena. Izpostavljeni so trendi skozi čas in primerjave s položajem drugih generacij v Sloveniji ter stanjem v drugih evropskih državah. Temu sledijo cilji, ki so skladni s slovenskimi in evropskimi strateškimi dokumenti. Posameznemu cilju je določeno merilo, izhodiščna vrednost in pričakovani razvojni učinek. Določena so prioriteta področja, ki podpirajo uresničitev cilja, nosilec (ali več nosilcev) na vladni ravni ter finančni vir in obdobje uresničevanja. Posamezno prioriteta podpodročje se zaključi s kazalniki, ki so podlaga za merjenje učinkov ukrepov.

Prioritetna področja so naslednja:

- **IZOBRAŽEVANJE:** cilji so izboljšanje kompetenčne opremljenosti mladih in povečanje mednarodne (študijske) mobilnosti mladih.
- **ZAPOSLOVANJE IN PODJETNIŠTVO:** cilji so mladim olajšati začetek delovne kariere, izboljšati kakovost zaposlitev in omogočiti lažje usklajevanje poklicnega ter zasebnega življenja mladih.
- **BIVANJSKE RAZMERE MLADIH:** cilji so zagotavljanje kapacitet in sistemsko urejanje dostopnosti stanovanj za mlade ter vzpostavitev ustreznih podpornih mehanizmov.
- **MLADI IN DRUŽBA:** cilji so spodbujanje participacije in enakopravne zastopanosti mladih žensk in moških; spodbujanje ustanavljanja in razvoja organizacij v

mladinskem sektorju; razvoj ključnih področij mladinskega sektorja ter zagotavljanje delovanja organizirane mladine; spodbujanje vključevanja v mednarodno mladinsko delo in učnih mobilnosti v mladinskem delu ter njihova krepitev; okrepitev segmenta raziskav in analiz na področju mladine; spodbujanje prostovoljstva med mladimi; spodbujanje trajnostnega načina družbenega delovanja s poudarkom na prehodu v nizkoogljično družbo in zeleno gospodarstvo; večja socialna vključenost mladih z manj priložnostmi.

- KULTURA, DEDIŠČINA IN MEDIJI: cilji so skrb za dostopnost kakovostne kulturne ponudbe in participacijo mladih v kulturi; skrb za pismenost v slovenskem jeziku, drugih maternih jezikih in tujih jezikih ter medijsko pismenost ter skrb, da se kultura in ustvarjalnost v družbi prepoznata kot temelja splošne izobrazbe vsakega posameznika.
- ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE: cilji so spodbujanje redne telesne dejavnosti in uravnoteženega prehranjevanja; preprečevanje kajenja, tvegane in škodljive rabe alkohola in prepovedanih drog; zagotavljanje zdrave in varne zabave mladih ter obvladovanje nasilja; krepitev skrbi za spolno in reproduktivno zdravje mladih ter načrtovanje družine; krepitev pozitivnega duševnega zdravja in zmanjševanje umrljivosti zaradi samomora med mladimi; zagotavljanje višje ravni varnosti in zdravja pri delu za mlade delavce; izboljšanje prometne varnosti in zmanjševanje poškodb in smrti mladih v prometu; izboljšanje potovalnih navad med mladimi kot zaveza k trajnostni mobilnosti ter zmanjševanje vplivov spreminjajočega okolja na zdravje mladih.

2.3 Evropski dokumenti

- Resolucija Sveta z dne 27. novembra 2009 o prenovljenem okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010 – 2020) (2009/C 311/01), 2009
- Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko – socialnemu odboru in Odboru regij: Strategija EU za mlade – vlaganje v mlade in krepitev njihove vloge in položaja. Prenovljena odprta metoda koordinacije za obravnavo izzivov in priložnosti za mlade (COM (2009) 200), 2009
- Zelena knjiga: Spodbujanje učne mobilnosti za mlade (COM (2009) 329), 2009
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta z dne 22. maja 2008, o participaciji mladih z manj priložnostmi (2008/C 141/01), 2008
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o zdravju in dobrem počutju mladih, z dne 20. novembra 2008 (2008/C 319/01), 2008
- Priporočilo Sveta z dne 20. novembra 2008 o mobilnosti mladih prostovoljcev v Evropski uniji (2008/C 319/03), 2008
- Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko – socialnemu odboru in Odboru regij: Spodbujanje polne udeležbe mladih v izobraževanju, zaposlovanju in družbi (COM (2007) 498), 2007
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o priznavanju vrednosti neformalnega in priložnostnega učenja na področju evropske mladine (2006/C 168/01), 2006
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o uresničevanju skupnih ciljev na področju participacije in informiranja mladih s ciljem spodbujanja njihovega dejavnega evropskega državljanstva (2006/C 297/02), 2006

- Priporočilo evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (2006/962/ES), 2006
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se srečali v okviru Sveta, o obravnavi zadev, ki se nanašajo na mlade v Evropi – izvajanje Evropskega pakta za mlade in spodbujanje dejavnega državljanstva (2005/C 292/O3), 2005
- Sklepi predsedstva evropskega sveta v Bruslju, 22. in 23. marca 2005, Evropski mladinski pakt, (7619/05), 2005
- Revidirana Lizbonska strategija, 2005
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic na srečanju v okviru Sveta, z dne 24. maja 2005, o pregledu ukrepov v okviru evropskega sodelovanja na področju mladih (2005/C 141/01), 2005
- Evropska listina o informiranju mladih, 2004
- Rotterdamska deklaracija: Priporočila na predloge Evropske komisije o novem mladinskem programu »Mladi v akciji« za obdobje 2007 – 2013, 2004
- Revidirana evropska listina o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje, 2003
- Resolucija Sveta z dne 25. novembra 2003 o skupnih ciljih na področju participacije in mladinskega informiranja (2003/C 295/04), 2003
- Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, dne 14. februarja 2002, o skupnih ciljih na področju prostovoljnega dela mladih (2002/C 50/02), 2002
- Bela knjiga Evropske komisije: Nova spodbuda za evropsko mladino, 2001

2.4 Strateško urejanje področja mladine v Občini Žalec

Razlog za sprejem pričujočega programa je zapolnitev nalog občine na področju uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju s celovito ureditvijo položaja mladih v občini in v tem okviru predvsem dolgoročna opredelitev podpornega okolja mladinskega organiziranja in mladinskega dela v občini, zagotovitev pogojev za kontinuirano sodelovanje mladih pri odločanju o pomembnih stvareh zanje v lokalni skupnosti ter pospešitev razvoja lokalne mladinske politike z namenom zagotavljanja pogojev za uspešno doseganje avtonomije mladih v lokalni skupnosti.

Položaj mladih v občini je potrebno namreč celovito in načrtno urejati. Le s kontinuiranim načrtnim obravnavanjem mladine lahko Občina Žalec zagotovi boljše sistemske pogoje za doseganje avtonomije mladih v občini ter za mladinsko delo in razvoj mladinske politike, zagotavlja pogoje za sodelovanje mladih pri odločanju o pomembnih stvareh zanje, sofinancira mladinske strukture in drugače zagotavlja javni interes v mladinskem sektorju.

3. OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV, STATISTIKA NA PODROČJU MLADINE

3.1 Osnovni pojmi

Področje mladine v občini Žalec opredeljujejo spodaj navedeni temeljni pojmi, ki so oblikovani na podlagi Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS) in 3. člena Odloka o mladini v Občini Žalec:

- »**Mladi**« so mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15 do dopolnjenih 29 let, ki živijo, delajo ali se izobražujejo v občini.
- »**Mladinski sektor**« so področja, na katerih v občini poteka proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo, in sicer:
  - avtonomija mladih,
  - neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
  - dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti mladih,
  - skrb za mlade z manj priložnostmi v družbi,
  - prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih,
  - mobilnost mladih in mednarodno povezovanje,
  - zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih,
  - dostop mladih do kulturnih dobrin in spodbujanje ustvarjalnosti ter inovativnosti mladih in
  - sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi.
- »**Mladinsko delo**« je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interesne, kulturne, nazorske ali politične usmeritve.
- »**Lokalna mladinska politika**« je usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih lokalnih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami.
- »**Organizacija v mladinskem sektorju**« je subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju na območju občine, je organizirana kot mladinska organizacija ali organizacija za mlade ali mladinski svet in ima sedež v občini.
- »**Mladinska organizacija**« v občini je avtonomno, demokratično, prostovoljno, samostojno združenje otrok in/ali mladih, ki ima najmanj 90 % članstva v starosti do 29 let in najmanj 70 % članov vodstva v starosti od 15 do 29 let, ima sedež v občini in s svojim delovanjem na območju občine omogoča mladim pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, oblikovanje in izražanje njihovih stališč ter izvajanje dejavnosti v skladu z njihovo interesno, kulturno, nazorsko ali politično usmeritvijo ter je organizirana kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, sindikata ali politične stranke, s

tem da ji je v temeljnem aktu te pravne osebe zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju.

- »**Organizacija za mlade**« je neprofitna pravna oseba s sedežem v občini, ki na območju občine izvaja dejavnosti, namenjene tudi uveljavljanju interesov otrok in/ali mladih, vendar pa teh aktivnosti ne upravljajo, pripravljajo, izvajajo in vrednotijo mladi. Organizirana je kot zavod, ustanova ali zadruga.
- »**Mladinski center**« je osrednja organizacija za mlade. Osnovni namen mladinskega centra je neformalna socializacija in vključevanje organizirane in neorganizirane mladine v lokalnem okolju v preventivne, neformalno-izobraževalne, prostovoljne, kulturne, socializacijske, prostočasne in druge animacijske aktivnosti kot tudi omogočanje raznovrstnih mladinskih iniciativ. V njem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni. Ima več različnih funkcij: preventivno, asociativno, servisno, informativno, izobraževalno in razvojno.
- »**Mladinski svet lokalne skupnosti**« je krovna mladinska organizacija, ki ima sedež v občini in je organizirana v skladu z zakonom, ki opredeljuje mladinske svete. Mladinski svet ima v občini status mladinskega predstavništva. Zastopa interese mladih in mladinskih organizacij pri lokalnih (občinskih) oblasteh in se z njimi dogovarja o aktivnosti, sredstvih ter infrastrukturi, ki bo namenjena mladim. Prav tako ima v skladu z Zakonom o mladinskih svetih (ZMS, 6. člen) pravico do dajanja mnenj v vseh zadevah, obravnavanih v občinskih organih, ki zadevajo mlade. S svojim delovanjem poleg tega spodbuja dejavnost mladinskih organizacij ter skrbi za informiranje njihovega članstva in širše javnosti o politiki lokalne skupnosti, predvsem na področjih, ki zadevajo mlade.
- »**Mladinska infrastruktura**« je fizični prostor (zemljišče ali stavba oziroma del stavbe), ki je na območju občine namenjen predvsem mladim za izvajanje mladinskega dela.
- »**Mladinski program**« je skupek mladinskih dejavnosti, ki ga v občini izvaja mladinska organizacija ali organizacija za mlade z namenom doseganja svojega osnovnega poslanstva, in poteka nepretrgoma skozi večji del leta, vsaj 30 tednov v letu, ter vključuje vsaj 15 aktivnih udeležencev.
- »**Mladinski projekt**« je posamična aktivnost izvajalca v občini, ki ima datumsko opredeljen začetek in konec, kot na primer prireditve ali druga enkratna akcija.

3.2 Statistika na področju mladine v občini Žalec

Občina Žalec je 1.1.2013 štela 21.413 prebivalcev, od tega je 3.383 mladih med 15 in 29 let, in sicer 1.791 moških in 1.592 žensk¹. Med njimi največje število mladih spada v starostno skupino od 25 do 29 let. Po podatkih Statističnega urada RS je delež mladih v starosti od 15 do 29 let v občini Žalec 1.1.2013 predstavljal 15,8 odstotni delež celotne populacije občine Žalec.

---

¹ Podatek Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) z dne 25. 07. 2013.

Prebivalstvo občine Žalec, skupaj in mladi	stanje 1.1.2013			
	Starost - SKUPAJ	15-19 let	20-24 let	25-29 let
Spol - SKUPAJ	21413	995	1005	1383
Opombe:				
Viri: Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve - Centralni register prebivalstva, Ministrstvo za notranje zadeve - Direktorat za upravne notranje zadeve.				

Trend zmanjševanja deleža populacije med 15. in 29. letom v Sloveniji je očiten. Po podatkih Statističnega urada RS² je leta 1971 znašal delež mladih 24,3 %, kmalu po vstopu Slovenije v Evropsko unijo pa se je delež znižal na 20,7 % kar je pomenilo, da predstavljajo mladi le še dobro petino celotnega prebivalstva Slovenije. Delež mladih se znižuje tudi v zadnjem desetletju. Leta 2004 je delež mladih v Sloveniji znašal 21,36 odstotkov, v občini Žalec 21,83 odstotkov, leta 2013 pa je delež upadel na komaj 17,24 odstotkov v Sloveniji oziroma na 15,80 odstotkov v občini Žalec. Trend upadanja mladih v občini Žalec je podoben deležu zmanjševanja mlajše populacije na ravni celotne države. Če je bil delež mladih v občini Žalec do leta 2008 še nad državnim deležem, pa je po letu 2009 padel pod njega in je leta 2013 kar za 1,44 odstotne točke nižji od deleža mladine na državni ravni.

Statistični urad RS podaja naslednje podatke:

Število in delež mladih v Sloveniji in občini Žalec 2000-2013		Slovenija	Žalec
1.1.2004	prebivalstvo – skupaj	1996433	20668
	Mladi (15-29 let)	426368	4512
	Delež	21,36%	21,83%
1.1.2005	prebivalstvo – skupaj	1997590	20759
	Mladi (15-29 let)	420483	4433
	Delež	21,05%	21,35%
1.1.2006	prebivalstvo – skupaj	2003358	20850
	Mladi (15-29 let)	415044	4346
	Delež	20,72%	20,84%
1.1.2007	prebivalstvo – skupaj	2010377	20892
	Mladi (15-29 let)	408452	4262
	Delež	20,32%	20,40%
1.1.2008	prebivalstvo – skupaj	2025866	21188
	Mladi (15-29 let)	404399	4242
	Delež	19,96%	20,02%
1.1.2009	prebivalstvo – skupaj	2032362	21210
	Mladi (15-29 let)	394428	3923
	Delež	19,41%	18,50%
1.1.2010	prebivalstvo – skupaj	2046976	21494

² http://www.stat.si/tema_demografsko_prebivalstvo.asp, 25. 07. 2013.

	Mladi (15-29 let)	387493	3898
	Delež	18,93%	18,14%
1.1.2011	prebivalstvo – skupaj	2050189	21483
	Mladi (15-29 let)	375365	3708
	Delež	18,31%	17,26%
1.1.2012	prebivalstvo – skupaj	2055496	21532
	Mladi (15-29 let)	364714	3539
	Delež	17,74%	16,44%
1.1.2013	prebivalstvo – skupaj	2058821	21413
	Mladi (15-29 let)	354841	3383
	Delež	17,24%	15,80%
Opombe:			
Viri: Statistični urad Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve - Centralni register prebivalstva, Ministrstvo za notranje zadeve - Direktorat za upravne notranje zadeve.			

Statistični urad RS v publikaciji Mladi v Sloveniji (2009: 16, 17) navaja, da se bo »delež mladih po rezultatih Eurostatovih projekcij EUROPOP2008 v vseh državah članicah Evropske unije do leta 2060 zmanjšal. V Sloveniji bo takrat delež mladih po predvidevanjih 9,6 %«.

V letu 2011 je bilo v terciarno izobraževanje vključenih 982 mladih iz občine Žalec, od tega 436 moških in 546 žensk. Glede na vrsto terciarnega izobraževanja so bili v šolskem letu 2011/2012 razdeljeni v naslednje skupine študentov:

Vrsta terciarnega izobraževanja	2011								
	Način študija - SKUPAJ			Redni			Izredni		
	Spol - SKUPAJ	Moški	Ženske	Spol - SKUPAJ	Moški	Ženske	Spol - SKUPAJ	Moški	Ženske
Vrsta izobraževanja - SKUPAJ	982	436	546	786	349	437	196	87	109
Višje strokovno	125	77	48	82	50	32	43	27	16
Visokošolsko strokovno (prejšnje)	30	10	20	23	7	16	7	3	4
Visokošolsko strokovno (1. bolonjska stopnja)	290	129	161	213	100	113	77	29	48
Visokošolsko univerzitetno (1. bolonjska stopnja)	283	111	172	268	107	161	15	4	11
Visokošolsko univerzitetno (prejšnje)	94	37	57	82	35	47	12	2	10
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - enovito magistrsko	25	11	14	25	11	14	-	-	-
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - po končani 1. bolonjski stopnji	100	41	59	84	35	49	16	6	10
Specialistično	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Magistrsko (prejšnje)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Doktorsko (prejšnje)	4	3	1	2	1	1	2	2	-
Doktorsko (3. bolonjska stopnja)	31	17	14	7	3	4	24	14	10
Opombe:									
Vir: Statistični urad Republike Slovenije.									

Leta 2011 je občina Žalec štela 193 diplomantov. Ti so zaključili naslednje vrste izobraževanja:

Diplomanti terciarnega izobraževanja	2011
	Število diplomantov
Vrsta izobraževanja - SKUPAJ	193
Višje strokovno	42
Visokošolsko strokovno (prejšnje)	28
Visokošolsko strokovno (1. bolonjska stopnja)	25
Visokošolsko univerzitetno (1. bolonjska stopnja)	27
Visokošolsko univerzitetno (prejšnje)	52
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - enovito magistrsko	-
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - po končani 1. bolonjski stopnji	7
Magisterij znanosti (prejšnji) in specializacija (prejšnja)*	8
Doktorsko (prejšnje)	3
Doktorsko (3. bolonjska stopnja)	1
Opombe:	
Vir: Statistični urad Republike Slovenije.	
* vključeni so diplomanti specialističnega izobraževanja po visokošolski strokovni in po univerzitetni izobrazbi (prejšnji)	

Med mladimi občani in občankami občine Žalec je bilo na 31.12.2012 delovno aktivnih 1.172 posameznikov, od tega 731 moških in 441 žensk. To pomeni, da je bilo delovno aktivnih le 34,64 odstotkov mladih. Glede na petletne starostne skupine so delovno aktivni mladi občani razdeljeni tako:

Delovno aktivno prebivalstvo mladih v občini Žalec	stanje na 31.12.2012		
	15-19 let	20-24 let	25-29 let
Spol - SKUPAJ	18	277	877
Moški	14	196	521
Ženske	4	81	356
Opombe:			
Vir: Statistični urad Republike Slovenije.			

V občini Žalec sicer dela 1079 mladih med 15 in 29 let, od tega 679 moških in 400 žensk. Na podlagi podatkov je razvidno, da se mladi zaposlujejo tudi izven občine Žalec. Glede na petletne starostne skupine so mladi, zaposleni v občini, razdeljeni sledeče:

število delovno aktivnih z delovnim mestom v občini Žalec	stanje na 31.12.2012		
	15-19 let	20-24 let	25-29 let
Spol - SKUPAJ	19	286	774
Moški	14	200	465
Ženske	5	86	309
Opombe:			
Vir: Statistični urad Republike Slovenije.			

Stopnja brezposelnosti mladih v občini Žalec je 1.1.2013 znašala 33,3 odstotka in je nad stopnjo registrirane brezposelnosti v občini Žalec, ki je bila januarja 2013 15,7 odstotka. Registrirana brezposelnost mladih na ravni države je 1.1.2013 znašala 26,42 odstotka. Od leta 2010 do leta 2013 se je brezposelnost v občini Žalec med mladimi vseskozi povečevala. Število brezposelnih mladih in stopne brezposelnih mladih po starostnih skupinah v občini Žalec je razvidna iz spodnje tabele:

Delež brezposelnih mladih v občini Žalec	januar 2010		januar 2011		januar 2012		januar 2013	
	15-24	25-29	15-24	25-29	15-24	25-29	15-24	25-29
Delovno aktivno prebivalstvo - SKUPAJ	391	1161	370	1026	341	912	288	873
Registrirane brezposelne osebe	172	203	151	232	111	236	149	238
Stopnja registrirane brezposelnosti	30,6	14,9	29	18,4	24,6	20,6	34,1	21,4
Opombe:								
Vir: Statistični urad Republike Slovenije.								

4. AKTUALNO STANJE NA PODROČJU MLADINE V OBČINI (MLADI, MLADINSKE ORGANIZACIJE, UKREPI IN FINANCIRANJE OBČINE)

4.1 Ukrepi Občine

Občina Žalec z namenom izboljšanja položaja mladih, vključevanja mladih v vse dimenzije javnega življenja in zagotavljanja kakovostnega prehoda mladih iz otroštva v odraslost že izvaja posamezne ukrepe na področjih izobraževanja, zaposlovanja, stanovanjske politike, mobilnosti, zdravja, športa in prostega časa, turizma in družbenokulturnih dejavnosti, mladinskega organiziranja in mladinskega dela, informiranja in participacije v procesih odločanja.

Občina vsakoletno v občinskem proračunu zagotavlja sredstva za mladinske programe in projekte, ki jih na podlagi Pravilnika o pogojih, merilih in postopkih za sofinanciranje programov in projektov s področja mladinske dejavnosti v Občini Žalec (Ur.l. RS, št. 20/12) preko Javnega razpisa za sofinanciranje programov in projektov s področja mladinske dejavnosti v Občini Žalec.

Na drugi strani Občina Žalec izvaja tudi posamezne ukrepe sektorskih javnih politik (izobraževanje, zaposlovanje, stanovanjska problematika, prostočasne dejavnosti, turizem itd.). Večji del tovrstnih ukrepov sicer ni izključno in neposredno namenjen družbeni skupini mladih, vendar so mladi zaradi življenjskih okoliščin lahko njihovi koristniki.

V nadaljevanju povzemamo pregled ukrepov občine v zadnjih dveh letih, ki so neposredno ali posredno namenjeni mladim.

Izobraževanje mladih:

- razpis štipendij za nadarjene, deficitarne poklice in za študij v tujini (vsako leto za 7 štipendij);
- sofinanciranje regijske štipendijske sheme;
- nagrade za zlate maturante v občini Žalec;
- finančna podpora delovanju UPI – ljudska univerza Žalec CIPS, ISIO;
- socialno pedagoška pomoč družini;
- Občina Žalec zagotavlja možnost opravljanja študijske oziroma delovne prakse v službah občinske uprave in drugih javnih institucijah v občinskem upravljanju.

Zaposlovanje mladih:

- sofinanciranje javnih del v javnih zavodih,
- finančna podpora Razvojni agenciji Savinja,
- finančna podpora projektom inovacij,
- Občina Žalec zagotavlja možnosti opravljanja pripravništva v službah občinske uprave in drugih javnih institucij v občinskem upravljanju.
- Občina Žalec sofinancira programe informiranja, svetovanja, usposabljanja in mentorstva za samozaposlovanje in podjetništvo mladih v lokalni skupnosti.

Stanovanjska problematika mladih:

- zagotavljanje neprofitnih stanovanj;

- Občina Žalec v razpisu za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj uvršča mlade kot posebno kategorijo upravičencev.

Mobilnost mladih:

- Občina Žalec podpira programe izobraževanj za uporabo koles in pospešuje razvoj kolesarske kulture (projekt Razpnimo jadra – kolesarjenje po obronkih Občine Žalec);
- Občina Žalec sofinancira programe in projekte, ki spodbujajo mednarodno mobilnost mladih preko razpisa za finančno pomoč na področju izobraževanja in mednarodnega sodelovanja na podlagi Pravilnika o dodelitvi finančne pomoči na področju izobraževanja in mednarodnega sodelovanja (Uradni list RS, št. 94/05);
- Občina Žalec sodeluje s pobratenimi občinami/mesti in vključuje mlade v program sodelovanja.

Zdravje mladih:

- financiranje preventivnih programov proti uporabi drog – Lokalna akcijska skupina Žalec;
- pomoč staršem ob rojstvu otrok;
- preventivni programi za otroke in mladostnike;
- sofinanciranje dejavnosti Dnevnega centra Želva in Eureka.

Šport, Prosti čas, družbenokulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje in mladinsko delo:

- finančna podpora organizacijam za mladinske projekte in mladinske programe preko javnega razpisa za sofinanciranje programov in projektov s področja mladinske dejavnosti v Občini Žalec ;
- infrastrukturna podpora glasbenim skupinam;
- infrastrukturna podpora mladinskemu organiziranju in mladinskemu delu po krajevnih skupnostih;
- sofinanciranje prireditve Žalska noč;
- sofinanciranje programov kulturnih društev;
- sofinanciranje športnih prireditev;
- financiranje programov športa v društvih;
- financiranje programov preživljanja prostega časa otrok in mladine med počitnicami;
- sofinanciranje programov turističnih društev in njihovih podmladkov;
- 50 % popust ob vpisu citrarskega abonmaja, 30 % popust ob vpisu gledališkega in narodno-zabavnega abonmaja;
- sofinanciranje kulturnih prireditev in projektov, katerih udeleženci so tudi mladi: Slikarska šola Chiaroscuro, razstave v Savinovem likovnem salonu in avli Doma II. slovenskega tabora, Trianglovi glasbeni večeri, Kresnični večer, Poletni Savinovi večeri v atriju Savinove hiše, Adventni sejem in adventni koncerti v dvorcu Novo Celje, predstavitve knjig in revij, predavanja, salonski literarni in glasbeni večeri, Bumfest, Festival akustične glasbe, Mednarodni folklorni festival Od Celja do Žalca, Opereta itd.

Obstoječi ukrepi Občine Žalec so uspešni predvsem na področju mladinskega organiziranja, mladinskega dela in športa mladih. Z uresničevanjem navedenih ukrepov je Občina Žalec v zadnjih dveh letih pomembno prispevala h krepitvi mladinske dejavnosti v lokalni skupnosti.

Informiranje mladih:

- finančna podpora delovanju spletnega informatorja Zalec.info od leta 2013 dalje;

- objavljanje informacij za mlade v Utripu Savinjske doline in preko spletnih strani Občine Žalec.

Participacija mladih:

- kontinuirano sodelovanje občinske uprave z Mladinskim svetom Občine Žalec;
- Odbor za mladino;
- na podlagi Odloka o mladini v Občini Žalec predvidena ustanovitev Komisije za mladinska vprašanja.

Uspešnost obstoječih mehanizmov participacije mladih v lokalni samoupravi je visoka, a omejena na manjše število koristnikov oz. mladih, ki je vezano predvsem na organizirano mladino.

4.2 Mladinska dejavnost

Občino Žalec označujeta raznoliko in močno mladinsko organiziranje ter kontinuirana in pestra mladinska dejavnost. Mladinska dejavnost v občini obsega dejavnost organizacij v mladinskem sektorju in dejavnost neformalnih skupin mladih.

Med organizacijami v mladinskem sektorju je 16 aktivnih mladinskih organizacij, 2 organizaciji za mlade in mladinski svet lokalne skupnosti:

1. Dejavnost mladinskih organizacij sega od družbeno kulturne, pristočasne, športne in glasbene do vzgojno-izobraževalne, strokovne in politično ter civilno-družbeno interesne. Aktivne mladinske organizacije v občini so:

- Društvo 5R Šempeter,
- ŠD Bodysolution Žalec,
- Študentski klub Žalec,
- Mladi forum SD Žalec,
- Klub mladine Mrhar Vrbje,
- Mlada Slovenija – Regijski odbor Savinjsko-Šaleške doline,
- SDM Žalec,
- KUD Malo mestece Žalec,
- Društvo mladih Šempeter,
- Društvo malega nogometa Šempeter,
- Društvo MUC Žalec,
- Društvo Mladi za prihodnost,
- Klub mladih KS Galicija,
- Mlada liberalna demokracija Žalec,
- Društvo za napredek in regionalni razvoj,
- Pozitivna disciplina Slovenije – Društvo za vzgojo otrok in odraslih,

2. Aktivne organizacije za mlade v občini so:

- UPI – ljudska univerza Žalec (izvajanje formalnih in neformalnih programov, vseživljenjsko učenje in medgeneracijsko povezovanje, CIPS, UŽU – Most do izobrazbe, središče za samostojno učenje, učna pomoč, projektno delo),
- Občinska zveza Društev prijateljev mladine Žalec

3. Mladinski svet Občine Žalec (MSOŽ) je na ravni občine Žalec krovno združenje prostovoljnih mladinskih združenj in organizacij, ki delujejo med mladimi, različnih družbenih, nazorskih ali političnih usmeritev. Povezovanje mladinskih organizacij v MSOŽ temelji na načelih svobodnega združevanja, enakopravnosti in vzajemnem spoštovanju avtonomnosti vsake organizacije - članice MSOŽ. MSOŽ si prizadeva za krepitev vloge mladih v družbenem dogajanju, za spodbujanje aktivnosti mladih in za krepitev svobodne in demokratične skupnosti. Namen MSOŽ je prispevati k oblikovanju okolja, ki omogoča mladim aktivno participacijo v družbi.

4. V neformalne skupine mladih se združujejo mladi posamezniki s skupnimi interesi. Gre za mlade, ki jih primarno povezuje interes za določeno dejavnost in nimajo širših organizacijskih prizadevanj. V lokalnem okolju so to predvsem različne subkulture. Ne glede na neformalno naravo tovrstnega povezovanja, iz tega izhajajo specifične potrebe mladih, ki se nanašajo na pogoje za realizacijo interesov in dejavnosti posamezne neformalne skupine. V občini trenutno delujejo predvsem naslednje neformalne skupine mladih:

- glasbene skupine ....
- skupine mladih na nivojih krajevnih skupnosti oziroma vasi in
- subkulture (skejterji, umetniki idr.).

5. KLJUČNE USMERITVE RAZVOJA LOKALNE MLADINSKE POLITIKE V OBČINI ŽALEC

Glede na cilje pričujočega programa, stanje na področju mladine v občini in vloge občine pri uresničevanju javnega interesa v mladinskem sektorju na tem mestu opredeljujemo ključne usmeritve nadaljnjega razvoja lokalne mladinske politike v Občini Žalec. Implementacija programa in ukrepov pod posameznimi področnimi cilji mora vedno upoštevati zasledovanje teh ključnih smernic.

1. Usmerjeno in neprekinjeno vlaganje sredstev in pozornosti Občine Žalec v mlade ter njihovo doseganje avtonomije.
2. Zagotavljanje obravnave mladih kot prioritete družbene skupine v vseh sektorskih lokalnih politikah.
3. Zagotavljanje participacije mladih pri oblikovanju, implementaciji in vrednotenju lokalne mladinske politike.
4. Vključevanje mladih v strateško načrtovanje, vrednotenje in implementacijo lokalne mladinske politike.
5. Poenotenje pojmovanja ciljne skupine mladih kot posameznikov, starih od 15 do 29 let, ki v družbi predstavljajo depriviligirano skupino v vseh javnih politikah.
6. Zagotavljanje pogojev za učenje in priložnosti za pridobivanje izkušenj z namenom omogočiti mladim razvoj znanj, spretnosti in kompetenc, ki jih potrebujejo za polno vključevanje na trg dela in v civilno družbo.
7. Zagotavljanje pogojev za preprečevanje dolgotrajnejše brezposelnosti mladih.
8. Spodbujanje vseživljenjskega učenja in pridobivanja ključnih kompetenc.
9. Enakopravna obravnava mladih na celotnem območju občine Žalec.
10. Vzpostavitev sistema, ki omogoča preverjanje učinkovitosti lokalne mladinske politike in odkrivanje pomanjkljivosti v ukrepih mladinske politike, ki se pojavijo bodisi pri nekaterih skupinah mladih, na določenih geografskih področjih ali ob določenih življenjskih pogojih.
11. Odpravljanje pomanjkljivosti v ukrepih mladinske politike.

6. STRATEŠKI CILJI IN UKREPI

Pri pripravi *Lokalnega programa mladih v Občini Žalec za obdobje 2014 – 2020*, oblikovanju programskih ciljev in ukrepov je Občina Žalec izhajala iz dolgoročnih učinkov, ki jih bodo aktivnosti znotraj lokalnega programa mladih imele na razvoj vertikalnega področja mladinske politike v Občini Žalec.

Primarno ciljno skupino *Lokalnega programa mladih v Občini Žalec za obdobje 2014– 2020* predstavljajo mladi, saj so »mladi ena najbolj ranljivih skupin v družbi, posebej v sedanji gospodarski in finančni krizi, hkrati pa v današnji starajoči se družbi veliko bogastvo«, kar je Statistični urad RS v publikaciji *Mladi v Sloveniji* (2009: 2) povzel po strategiji Evropske komisije »*Mladi – vlaganje vanje ter krepitev njihove vloge in položaja*«. Z ukrepi v programu želi Občina Žalec primarno krepiti mlade, posledično pa se ukrepi dotikajo ter krepijo organizacije, ki izvajajo programe in projekte na polju vertikalne mladinske politike³, ne glede na to ali gre za »mladinske organizacije«, »organizacije, ki izvajajo dejavnost za mlade« ali druge izvajalce mladinskih programov in projektov.

Prioritetna področja Lokalnega programa mladih v Občini Žalec se lahko umestijo tudi v vsa prioritetna področja nacionalnega programa za mladino.

6.1 Izobraževanje

Mladi se v izobraževalni sistem prvenstveno vključujejo z namenom pridobivanja znanja in sposobnosti, na podlagi katerih bodo lahko kasneje na trgu dela pridobili zaposlitev ter si tako zagotovili dostojen socialni in ekonomski položaj v družbi. Izobraževanje je torej pogoj za zaposlovanje mladih, hkrati pa izobraževanje v duhu vseživljenjskega učenja (pridobivanja raznovrstnih kompetenc) omogoča prilagodljivost mladih pogosto nepredvidljivim razmeram na trgu delovne sile. Na ta način igra izobraževanje ključno vlogo pri osamosvajanju mladih, hkrati pa pospešuje njihov osebni razvoj in služi uresničevanju njihovih življenjskih ciljev ter učnih in raziskovalnih potencialov, njihove kreativnosti, inovativnosti in trajnostnega razvoja družbe.

Področje izobraževanja lahko v grobem razdelimo na dve dimenziji, tj. na formalno ter na neformalno izobraževanje. V politiki izobraževanja prvo mesto zavzema formalno izobraževanje (osnovnošolsko, srednješolsko in visokošolsko izobraževanje ter izredno izobraževanje oz. izobraževanje odraslih), saj tvori temelje izobraževalnega sistema, v katerega so za namene pridobitve znanja in kvalifikacij v določenem obsegu vključeni vsi državljani. Neformalno izobraževanje na drugi strani s svojimi specifičnimi lastnostmi dopolnjuje formalno dimenzijo izobraževanja in je kot tako v okviru politike izobraževanja zlasti predmet spodbujanja. Neformalno izobraževanje namreč v glavnem neposredno zagotavlja različne civilno-družbene organizacije, zasebne institucije in delodajalci, medtem

---

³ Vertikalne mladinske politike so ukrepi, ki so lastni prostoru mladine in predstavljajo podporne mehanizme za razvoj mladinskega dela, delovanja mladinskih organizacij, participacije mladih in informiranja mladih; medtem ko pa horizontalne mladinske politike predstavljajo ukrepe, ki so usmerjeni predvsem v integracijo mladih v ekonomsko življenje skupnosti (Beočanin, 2012).

ko je naloga politike pri tem skrbeti za ugodno podporno okolje, v katerem se neformalno izobraževanje lahko izvaja, uporablja in priznava. Pomemben del neformalnega učenja v Občini Žalec predstavlja središče za samostojno učenje, ki daje možnost individualnega dela ob sodobni učni tehnologiji in ustrezni strokovni pomoči.

Pospeševanje kakovostnega izobraževanja in usposabljanja za mlade, zlasti neformalnega, za katerega lahko občina naredi največ, predstavlja nezanemarljiv prispevek lokalne skupnosti k ekonomskemu in družbenemu razvoju lokalnega okolja. Učinki vsakršnega izobraževanja, pa naj bo formalno ali neformalno, so namreč ključnega pomena za lokalni trg dela, lokalno gospodarstvo, sodelovanje, razumevanje in solidarnost med občani, zmanjševanje neenakosti in socialno vključenost občanov, družbenokulturne dejavnosti v lokalni skupnosti ter še za mnoge druge dimenzije življenja in delovanja v občinah, ne glede na njihovo velikost. Mladi, ki jim je v lokalnem okolju omogočena kvalitetna izobrazba in usposabljanje, pa v tem okolju tudi bolj z veseljem ostanejo in kasneje v svoji zreli dobi prispevajo k njegovemu napredku.

Usposabljanje:

1. Strateški cilj 1: okrepitev kompetenčne opremljenosti mladih (pričakovani razvojni učinek je zagotovitev lažjega vstopanja mladih na trg dela)

1.1 Ukrep 1.1: zagotovitev opravljanja pripravništev in praks ter prostovoljskega dela mladih v občinski upravi, javnih zavodih ter društvih

Pripravništva:

Ukrep obsega zaposlitev enega ali več mladih posameznikov med 15. in 29. letom starosti iz lokalne skupnosti v službah občinske uprave ali drugih javnih institucij v občinskem upravljanju s pogodbo o pripravništvu, ki poleg načrta usposabljanja za samostojno delo zajema plačilo za delo, plačilo prispevkov za socialno varnost, povrnitev stroškov prevoza in prehrane ter ostale pravice iz dela na podlagi delovnopravne zakonodaje.

Cilj ukrepa je zagotoviti pripravništva (tj. delo z usposabljanjem za samostojno delo) za mlade iz lokalne skupnosti, ki zaključujejo izobraževanje oz. so zaključili izobraževanje na področjih delovanja občinske uprave ali drugih javnih institucij v občinskem upravljanju, ter posledično ustvarjanje novih delovnih mest za mlade na lokalnem trgu dela.

Kazalnik: število vključenih mladih v pripravništvo v občinski upravi in javnih zavodih

Prakse:

Študijska praksa je namenjena praktičnemu usposabljanju tekom formalnega izobraževanja; je torej praktična nadgradnja teoretičnemu predznanju, ki ga mladi pridobijo v šolah in na fakultetah. Izvedba ukrepa s strani občine obsega omogočanje opravljanja obvezne študijske prakse v službah občinske uprave in v drugih javnih institucijah v občinskem upravljanju. Študijska praksa ne predstavlja oblike rednega delovnega razmerja, pač pa predvideva sklenitev učne pogodbe (v primeru dijaka) oz. pogodbe o praktičnem izobraževanju (v primeru študenta) ter na strani občine predvsem zagotovitev mentorja in izplačila mesečne nagrade.

Kazalnik: število vključenih mladih v delovno prakso v občinski upravi in javnih zavodih

Prostovoljstvo:

Prostovoljstvo lahko deluje na različnih področjih - socialnem, športnem, rekreativnem, izobraževalnem, zdravstvenem, kulturnem, okoljskem, turističnem, v kriznih situacijah (na primer gasilske organizacije, reševalci) in na mnogih drugih področjih. Prostovoljstvo ima velik pomen za skupnost, ker izboljšuje kakovost življenja v družbi; brani interese posameznikov in skupin, ki so ogroženi, prikrajšani, potisnjeni ob rob, izključeni; je ena od osnovnih poti odzivanja civilne družbe na potrebe v njej in ustvarja možnosti aktivnega delovanja državljanov v družbi; prostovoljsko delo je bodisi samostojna ali dodatna dejavnost in dodana vrednost delovanju služb in institucij. Prostovoljsko delo ima velik pomen za razvoj in za prihodnost. Prispeva k razvijanju obstoječih sistemov, k razvijanju vrednot solidarnosti, k socialnemu in drugemu napredku družbe, zato ga je potrebno negovati in ustrezno vrednotiti.

Izvedba ukrepa s strani občine obsega spodbujanje in omogočanje prostovoljnega dela v službah občinske uprave, v drugih javnih institucijah v občinskem upravljanju ter na vseh področjih civilno-družbenega delovanja.

Kazalnik: število vključenih prostovoljcev v aktivnosti (dogodke), ki jih (so)financira Občina Žalec

Formalno izobraževanje:

2. Strateški cilj 2: spodbuditev formalnega izobraževanja mladih

2.1 Ukrep 2.1: podeljevanje občinskih štipendij za nadarjene dijake in študente, za pridobitev deficitarnega poklica ter za študij v tujini.

Ukrep obsega podeljevanje štipendij za nadarjene dijake in študente, dijake in študente, ki se izobražujejo za pridobitev deficitarnega poklica, študente, ki se izobražujejo v tujini in izjemoma tudi za dijake in študente, ki dosegajo izjemne rezultate v evropskem in svetovnem merilu.

Cilj podeljevanja takšnih štipendij je dijakom in/ali študentom, ki se izredno odlikujejo na enem ali več področjih oziroma študirajo za pridobitev izobrazbe deficitarnih poklicev, omogočiti kvalitetno šolanje, ki jim zagotovi ustrezen razvoj potencialov.

Namen takšnega ukrepa je pripomoči k razvoju talentov nadarjenih posameznikov, ki lahko po dokončanem izobraževanju s svojim specifičnim znanjem pomembno prispevajo k razvoju in kakovosti življenja v lokalni skupnosti oziroma zagotoviti prisotnost usposobljenih strokovnjakov za lokalno pomembne ali deficitarne poklice v občini.

Kazalnik 1: letno število kandidatov na javni razpis Občine Žalec za štipendije

Kazalnik 2: število podeljenih štipendij na leto

2.2 Ukrep 2.2: sofinanciranje regijske štipendijske sheme

Ukrep obsega sofinanciranje projekta Evropskega socialnega sklada Regijska štipendijska shema, ki ga v sodelovanju z občinami izvaja Regionalna razvojna agencija Savinjske regije.

Namen ukrepa je sofinanciranje Regijske štipendijske sheme Savinjske statistične regije (RŠS). Cilj ukrepa je pomagati delodajalcem pridobivati ustrezne kadre in mlade usmerjati v pridobivanje izobrazbe in znanj, ki jih gospodarstvo regije potrebuje.

Kazalnik 1: število v RŠS razpisanih štipendij delodajalcev na območju občine Žalec

Kazalnik 2: število sofinanciranih štipendij s strani Občine Žalec na leto in skupno

2.3 Ukrep 2.3: podeljevanje nagrad odličnim učencem in zlatim maturantom za izjemne dosežke

Ukrep obsega podeljevanje nagrad tistim učencem, ki so vsa leta osnovnega šolanja dosegli odličen uspeh oziroma imeli letno povprečje ocen več kot 4,5, in dijakom oz. udeležencem izobraževanja odraslih, ki so na splošni maturi dosegli vsaj 30 točk oziroma na poklicni maturi vsaj 22 točk (zlati maturanti). Nagrade so različne, od podelitve priznanj, javnih pohval, do darilnih bonov ipd. Narava nagrade je že sama po sebi motivacijsko sredstvo, saj predstavlja nadstandard, prestiž, čast in statusni simbol.

Namen ukrepa je predvsem motivirati mlade v lokalni skupnosti, da razvijajo in izkoristijo svoje talente in nadarjenost.

Cilj ukrepa je mladim ponuditi dodaten razlog in nagrado za trud, s katerim prispevajo k razvoju in kakovosti življenja v lokalni skupnosti.

Kazalnik: število podeljenih priznanj in nagrad učencem in dijakom oz. udeležencem izobraževanja odraslih

2.4 Ukrep 2.4: sofinanciranje dogovorjenih programov s področja tematike mladih, ki jih izvajajo izobraževalne ustanove, katerih (so)ustanoviteljica je Občina Žalec

Občina Žalec je soustanoviteljica UPI ljudske univerze Žalec in Regijskega študijskega središča Celje, ki predstavljata tudi izobraževalni instituciji za mlade. Ukrep obsega sofinanciranje dogovorjenih programov s področja tematike mladih, kot npr. programi za spodbujanje podjetništva, razvoj kompetenc, kreativnosti, inovativnosti, nacionalne poklicne kvalifikacije, središče za samostojno učenje, center za informiranje in poklicno svetovanje, borza znanja, učna pomoč ipd.

Namen ukrepa je zagotavljati finančno podporo izobraževalnim ustanovam, ki mladim v Občini Žalec nudijo tako formalne kot neformalne izobraževalne programe.

Cilj ukrepa je zagotavljati tako srednješolske kot tudi višješolski izobraževalne programe za mlade v neposredni bližini njihovega bivanja in na ta način višati izobrazbeno raven mladih ter zagotavljati prilagodljivost mladih nepredvidljivim razmeram na trgu dela.

Kazalnik: odstotek realiziranih načrtovanih sredstev

6.2 Zaposlovanje

Mladi v obdobje odraslosti vstopajo s pridobivanjem kompetenc in razvijanjem osebnih okoliščin, ki jim omogočajo samostojno življenje in delovanje. Prvi korak na tej poti je zaključek šolanja v okviru formalnega izobraževalnega sistema; že drugi korak pa je socialno in ekonomsko osamosvajanje, ki ju prinaša zaposlitev. Zaradi oteženega prehoda v zaposlitev prihaja do ohromelosti pri osamosvajanju, kar drastično zaznamuje nadaljnje življenje posameznikov. Mladi brez (dostojnih) zaposlitev ne dosežejo finančne neodvisnosti, kar jim onemogoči ustrezno ureditev bivanjskih razmer. V nadaljevanju zato odlašajo tudi z ustvarjanjem lastne družine, obenem pa nimajo priložnosti vzpostavljanja in krepitev socialnih mrež in so posledično nagnjeni k večji socialni izključenosti. Dostop do zaposlitve je zato eden glavnih pogojev za ustrezen prehod posameznika iz obdobja mladosti v obdobje odraslosti. Zaposlovanje mladim omogoča razvoj v smeri osebnega dostojanstva, polnega doseganja avtonomije in uresničevanja življenjskih ciljev.

Delovni potencial mladih je ob zaključku formalnega izobraževanja zelo visok in skupaj z veliko prilagodljivostjo, željo po delu in nadaljnjem učenju ter kreativnostjo in inovativnostjo tvori podlago za visoko učinkovitost pri delu. Ovire pri zaposlovanju mladih imajo zato mnogo dolgoročnih negativnih posledic za posameznike, družbo in državo.

Mladi so ena izmed najbolj ranljivih družbenih skupin na trgu delovne sile, zlasti zaradi pomanjkanja formalnih delovnih izkušenj. Pogoji dela, v katerih se mladi znajdejo pri prvih zaposlitvah, so nizka plačila, delo za določen čas, neskladnost dela s pridobljeno formalno izobrazbo in šibka socialna varnost. Mladi se med drugim zaposlujejo za nepolni delovni čas, opravljajo pa tudi občasna dela, honorarna dela ali študentsko delo ter se zaposlujejo v okviru ostalih negotovih oblik dela. Tovrstne oblike zaposlitve mladim ne omogočajo zadostne socialne in finančne varnosti. Na tej podlagi se mladi težje osamosvajajo, saj težko dobijo kredite za nakup stanovanj, prav tako pa taki pogoji dela vplivajo na veliko možnost ponovne brezposelnosti. Vse to povzroča slab ekonomski in socialni položaj mladih, jim krati avtonomijo ter obenem zavira njihov delovni potencial. Po dolgotrajni čakalni dobi pred pridobitvijo prve zaposlitve so mladi tudi psihično izmučeni, negotovi in posledično manj motivirani za delo.

Lokalna politika zaposlovanja mladih ima velik pomen za samo lokalno skupnost. Če že oblikovanje in implementacija ukrepov za spodbujanje zaposlovanja v splošnem znatno koristita gospodarskemu in družbenemu razvoju lokalne skupnosti, ker služita zadovoljevanju lokalnih potreb in zmanjševanju lokalnih deficitarnosti, potem strategije za zaposlovanje mladih k temu prispevajo še bolj učinkovito. Občina Žalec lahko z ustreznim upravljanjem prehoda mladih iz izobraževalnega sistema na trg dela na način spodbujanja krepitev njihovih kompetenc v skladu s potrebami lokalnega trga dela, z ustvarjanjem okolja, ki je prijazno podjetništvu mladih v lokalni skupnosti, ter z zagotavljanjem raznovrstnih spodbud za zaposlovanje mladih v lokalnih gospodarskih in negospodarskih dejavnostih učne in delovne potencialne mladih zadrži v lokalni skupnosti. Tovrstno ukrepanje lahko nedvomno pospeši proces lokalnega razvoja, hkrati pa lokalno skupnost obogati za vrsto kreativnih in inovativnih posameznikov, ki so ob ustreznih življenjskih pogojih naklonjeni tudi širši aktivni udeležbi v lokalni družbi, kar lahko pomembno vpliva na kakovost življenja v lokalnem okolju.

Strateški cilj 3: izboljšanje pogojev za vstop mladih na trg dela

Strateški cilj 3.1: spodbujanje zaposlovanja mladih

3.1.1 Ukrep 3.1.1: posebna obravnava mladih v vseh ukrepih občine na področju zaposlovanja: družbena skupina mladih med 20 in 29 let je neposredna koristnica vsakega posameznega ukrepa v najmanj 30 % obsegu ukrepa

Ukrep predvideva posebno obravnavo mladih v vseh ukrepih občine na področju zaposlovanja. Za družbeno skupino mladih v vseh programih zaposlovanja (kot so programi za spodbujanje in razvoj podjetništva, programi javnih del in drugi programi aktivne politike zaposlovanja) si bo občina prizadevala zagotavljati najmanj 30 % koriščenje teh programov.

Kazalnik: odstotek mladih, ki koristijo programe zaposlovanja

3.1.2 Ukrep 3.1.2: pospeševanje izvajanja aktivnega svetovanja mladim pri iskanju zaposlitve ter karijerne orientacije

Ukrep obsega sofinanciranje programov svetovanja na področju zaposlovanja mladih v skladu s potrebami lokalnega trga dela (Center za informiranje in poklicno svetovanje - CIPS). Poleg tega ukrep obsega sestanke med Zavodom RS za zaposlovanje (Urad za delo Žalec), predstavniki Občine Žalec in mladimi vsaj trikrat letno.

Namen ukrepa je spodbuditi odgovorno načrtovanje kariere med mladimi ter zagotoviti lokalnim potrebam ustrezno informiranje mladih o možnostih zaposlovanja v lokalnem okolju in posredno usmerjanje mladih v krepitev kompetenc, ki ustrezajo zahtevam lokalnega trga dela in na ta način dvigujejo zaposljivost mladih v občini Žalec.

Kazalnik 1: število svetovanj CIPS-a; število vključenih mladih v CIPS

Kazalnik 2: število realiziranih sestankov z ZRSZ (Urad za delo Žalec);

Strateški cilj 3.2: razvoj podjetništva in podjetnosti mladih

3.2.1 Ukrep 3.2.1: izvajanje izobraževalnih in svetovalnih programov/projektov za podjetništvo mladih ter povezovanje mladih brezposelnih in uspešnih (mladih) podjetnikov

Ukrep obsega sofinanciranje programov informiranja, svetovanja, usposabljanja in mentorstva za samozaposlovanje in podjetništvo mladih v lokalni skupnosti ter spodbujanju Start-up okolja. Pri tem se sofinancirajo programi strokovnih izvajalcev individualnih ali kolektivnih usposabljanj za podjetništvo, ki so namenjeni mladim oz. vključujejo mlade iz lokalne skupnosti in zajemajo področja osnov podjetništva, oblikovanja poslovne ideje in poslovnega načrta, ocenjevanja možnosti realizacije poslovne ideje, pravnih vidikov poslovanja, tehničnih postopkov realizacije poslovne ideje ter možnosti koriščenja lokalnega in

nacionalnega podpornega podjetniškega okolja, uresničevanje podjetniške ideje skozi ustanovitev lastnega podjetja in s tem rešitev brezposelnosti. Mladinske organizacije, sofinancirane s strani Občine Žalec bodo v okviru tega ukrepa organizirale vsaj eden dogodek letno z mladimi brezposelnimi, ki bo vključeval izobraževanje oziroma predavanje mladih podjetniških talentov ter uspešnih podjetnikov iz Slovenije ali tujine.

Cilj ukrepa je ustvariti prostor za širjenje informacij in nasvetov o lokalnem trgu dela, povezovanje mladih z lokalnimi delodajalci, spoznavanje poklicev in spodbujanje načrtovanja kariere med mladimi v lokalni skupnosti. Cilj ukrepa je tudi pospešitev dejavnosti mentorstva za samozaposlovanje in podjetništvo mladih v lokalni skupnosti ter omogočanje vključevanja čim večjega števila mladih vanje. Namen ukrepa je spodbujanje socialne vključenosti brezposelnih mladih, krepitev njihove zaposljivosti in zagotavljanje pogojev za ohranjanje njihove delovne aktivnosti v lokalnem okolju, kot tudi spodbujanje samozaposlovanja in podjetništva mladih v lokalni skupnosti kot ene izmed možnosti zaposlovanja mladih v okviru lokalnega trga dela ter zagotovitev ustrezne priprave mladih za dolgoročno uspešno realizacijo podjetniških idej in načrtov.

Kazalnik 1: število letno izvedenih programov;

Kazalnik 2: število izvedenih dogodkov povezovanja mladih brezposelnih in uspešnih (mladih) podjetnikov (start-up delavnic)

3.2.2 Ukrepanje 3.2.2: zagotavljanje študentskega dela oziroma drugih oblik občasnega dela med poletnimi počitnicami na Občini Žalec oziroma v javnih zavodih v Občini Žalec

Ukrepanje predvideva financiranje študentskega dela oziroma drugih oblik začasnega dela v poletnih mesecih za dijake in študente. Z zagotavljanjem študentskega dela bo mladim ponujena možnost dodatnega finančnega zaslužka, ki prispeva k delni osamosvojitvi mladega človeka, ter pridobivanja delovnih izkušenj in ustvarjanja socialnih mrež, ki so pomembne za nadaljnjo poklicno pot.

Kazalnik 1: število mladih vključenih v študentsko (oziroma drugo občasno) delo v posameznem letu

Kazalnik 2: število opravljenih ur študentskega (oziroma drugega občasnega) dela v posameznem letu

6.3 Stanovanjske razmere mladih

Tudi na področju stanovanjske politike so mladi ena izmed najbolj ranljivih družbenih skupin. Na račun okoliščin, ki definirajo obdobje mladosti, kot so vključenost v izobraževalni sistem, prehajanje iz izobraževalnega sistema na trg dela in pridobivanje prvih izkušenj na trgu dela, ki jih zaradi pomanjkanja delovnih izkušenj praviloma determinirajo manj varne in slabše plačane zaposlitve, imajo mladi v primerjavi s starejšimi družbenimi skupinami manj finančnih sredstev. Iz tega razloga so pri povpraševanju na stanovanjskem trgu v manj ugodnem, neenakopravnem položaju in si lahko le stežka brez pomoči uredijo samostojne bivanjske razmere (Breen in Buchman v Mandič 2009). Prav tako ranljivost mladih na stanovanjskem trgu krepi pomanjkanje izkušenj vstopanja v pogodbeno razmerja in šibko poznavanje lastnih pravic, zaradi česar so bolj dovzetni za manj kakovostno in manj primerno

ureditev samostojnih stanovanjskih razmer. Med mladimi so tako značilno prisotne pogoste menjave prebivališča terčasne in prehodne ureditve stanovanjskih razmer. Zlasti zaradi finančnih, pa tudi zaradi drugih vrst nezmožnosti so pri tem najbolj prizadeti tisti mladi, ki pred pridobitvijo varne in kakovostne zaposlitve nimajo podpore staršev (Mandič 2009).

Povezava med problematikami zaposlovanja mladih in urejanjem njihovih stanovanjskih razmer je še posebej relevantna z vidika sodobnega trenda poznega osamosvajanja mladih. Mladi namreč vedno dlje ostajajo vpeti v izobraževalni sistem, vedno kasneje vstopajo na trg dela in vedno kasneje pridobivajo zaposlitve, ki jim zagotovijo ekonomsko in socialno neodvisnost, kar predstavlja osnovo za možnost samostojne ureditve stanovanjskih razmer. Posledično se tudi vedno kasneje odločajo za prehod od bivanja pri starših k oblikovanju lastnega gospodinjstva. Slednje ima močan vpliv na družbeno demografijo, saj je neposredno povezano z oblikovanjem partnerstev in rodnostjo. Oviran dostop do stanovanj za mlade torej pomembno zaznamuje družbeni razvoj in reprodukcijo, prav tako pa prispeva k poznemu pridobivanju pomembnih vrednot in kompetenc, ki jih prinaša samostojno življenje in ki gradijo produktivne ter družbeno odgovorne državljane, kot so ekonomičnost, trajnostnost, neodvisnost, prevzemanje različnih vrst odgovornosti ipd. (Mandič 2009).

Iz navedenega je jasno razvidno, da v okviru stanovanjske politike mladi kot ena izmed ciljnih skupin zahtevajo posebno in predvsem prednostno obravnavo, ker lahko odsotnost takšne obravnave v zelo širokem obsegu negativno učinkuje na življenje in delovanje celotne družbe, saj so mladi vselej nov temelj družbenega razvoja. Mladinsko dimenzijo stanovanjske politike je tako mogoče opredeliti kot oblikovanje in implementacijo mehanizmov, namenjenih posebej mladim, ki jim v skladu z njihovimi specifičnimi življenjskimi okoliščinami in pomanjkanjem finančnih sredstev omogočajo primerno ureditev prvega stanovanjskega vprašanja ter pri tem spodbujajo hitrejšo prehajanje mladih od bivanja pri starših k samostojnemu vodenju gospodinjstva.

Zagotavljanje ustreznih možnosti oz. podpornega okolja za ureditev primernih stanovanjskih razmer za mlade ima dva glavna vidika pozitivnega učinkovanja na razvoj lokalne skupnosti. Prvega predstavlja olajšan proces osamosvajanja mladih v lokalnem okolju, kar mlade sicer praviloma močno omejenimi lastnimi finančnimi sredstvi spodbuja k hitrejšemu odseljevanju od staršev in prevzemanju različnih vrst odgovornosti v vsakodnevem življenju. Avtonomni mladi posamezniki so bistveno bolj naklonjeni aktivnemu vključevanju v vse sfere družbenega življenja in delovanja, predvsem pa primerne samostojne bivanjske razmere med njimi povečujejo naklonjenost ustvarjanju lastnih družin. Oboje označuje značilen potencial za družbeni in ekonomski razvoj lokalnega okolja ter krepitev kakovosti življenja v lokalni skupnosti. Na drugi strani je posebna skrb za stanovanjske razmere mladih za razvoj lokalne skupnosti močno pomembna z vidika ohranjanja učnih, delovnih in drugih razvojnih potencialov mladih v lokalnem okolju. V kolikor mladi v Žalcu namreč nimajo primernih možnosti bivanja, se bodo hitreje odločili za selitev v druga lokalna okolja ali v urbana središča, kjer so te možnosti večje.

Strateški cilj 4: povečanje dostopnosti stanovanj za mlade

4.1 Ukrep 4.1: Občina Žalec v razpisu za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj uvršča mlade kot posebno kategorijo upravičencev

Občina Žalec bo v primeru razpisa za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj mlade in mlade družine uvrstila kot posebno kategorijo upravičencev. Poleg teh

dveh skupin, imajo prednost pri dodelitvi neprofitnega stanovanja še družine z večjim številom otrok, invalidi in družine z invalidnim članom, družine z manjšim številom zaposlenih, državljani z daljšo delovno dobo, ki so brez stanovanja ali pa so podnajemniki, žrtve nasilja v družini, osebe s statusom žrtve vojnega nasilja. Cilj ukrepa je, da mladim v skladu z njihovimi specifičnimi življenjskimi okoliščinami in pomanjkanjem finančnih sredstev omogočimo primerno ureditev prvega stanovanjskega vprašanja ter pri tem spodbujamo hitrejše prehajanje mladih od bivanja pri starših k samostojnemu vodenju gospodinjstva.

Kazalnik 1: objava razpisa

Kazalnik 2: število podeljenih neprofitnih stanovanj mladim

4.2 Ukrep 4.2: Občina Žalec zagotavlja finančne spodbude mladim in mladim družinam, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje in z gradnjo rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje

Glede na predvidena območja za investicije v občini Žalec je razvidno, da ima občina trenutno zagotovljeno zadostne površine za novogradnje stanovanjskih objektov. Ugotavlja pa se, da ostajajo navedena zemljišča nezazidana.

Namen ukrepa je spodbuditi mlade in mlade družine h gradnji na že zagotovljenih zazidalnih površinah v občini Žalec.

Cilj ukrepa je mladim in mladim družinam, ki na območju občine prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje z gradnjo, omogočiti lažjo ureditev samostojnih bivalnih razmer v lokalni skupnosti ter posledično ohraniti mlade in njihove potenciale v lokalnem okolju.

Kazalnik: število mladih in mladih družin, ki si gradijo lastno hišo.

6.4 Mobilnost

Mobilnost mladih je zmožnost mladih, da v okviru doseganja ciljev za osebni razvoj, osamosvajanje, za namene prostovoljskega in mladinskega dela, izobraževalnih sistemov in programov, strokovnih usposabljanj, zaposlitvenih ter kariernih ciljev, bivanjskih priložnosti ter prostočasnih aktivnosti prehajajo med različnimi kraji v matični državi in zunaj nje.

Občina mora v spremenjenih okoliščinah globalizirane družbe vedno več storiti, da na eni strani mlade zadrži v občini, hkrati pa mora v želji po razvoju gospodarstva in novih delovnih mest nenehno privabljati različne strokovnjake in druge izobražene posameznike. Razvoj mladinske politike na področju mobilnosti mladih se tako kaže kot strateški proces, ki skrbi za zagotavljanje prednosti in relevantne drugačnosti pred drugimi, največkrat sosednjimi občinami.

Idealna mladinska politika na področju mobilnosti mladih skrbi za vzpodbujanje vključevanja v programe mobilnosti (tako v formalnem kot tudi neformalnem izobraževanju) z odpravljanjem objektivnih in subjektivnih ovir, vzpodbuja pa tudi razvoj programov mobilnosti v sami občini in skrbi za razvoj občine v destinacijo tako meddržavne kot tudi medobčinske mobilnosti. Nadalje se kot posebna mikroupravljalna naloga kaže zagotavljanje

znotrajobčinske mobilnosti, ki je vezana predvsem na javni promet in zdrav način premikanja (hoja, kolesarjenje ...).

Meddržavna mobilnost krepi samostojnost posameznika, zmanjšuje moč stereotipov, večja razumevanje drugačnosti in gradi občutek evropske identitete in državljanstva (glej npr. Fligstein 2008; Sigalas 2010). Bertoncini in drugi (2008) ugotavljajo, da mobilnost mladih prispeva k njihovi splošni adaptivni sposobnosti in k njihovi lažji (re)integraciji na (nad)nacionalni trg dela. Razvoj tovrstne mladinske politike tako mladim omogoča pridobivanje veščin in znanj, predvsem pa razumevanja medkulturnih in medjezikovnih odnosov, ki jim omogočajo osebni razvoj, posledično pa tudi razvoj občine.

Za samo lokalno skupnost pa je pomembno tudi gostovanje programov mobilnosti, saj so tako izkušnje mobilnosti deležni tudi sami prebivalci lokalne skupnosti – ti programi omogočajo stik z drugimi kulturami, neformalno izobraževanje in živahnost lokalnih skupnosti, za seboj puščajo izdelane projekte in zanetene ideje ter ne nazadnje ustvarjajo tudi gospodarske priložnosti.

Naloga lokalne skupnosti je, da z ukrepi za izboljšanje mobilnosti mladih, omogoči mladim finančni in stvarni dostop do javnih prevoznih sredstev in hkrati skrbi za podporo tistim organizacijam ali skupinam, ki pospešujejo mednarodno mobilnost mladih.

Strateški cilj 5: izboljšanje pogojev za mobilnost mladih

Strateški cilj 5.1: pospeševanje razvoja kolesarske kulture

5.1.1 Ukrep 5.1.1: sofinanciranje kolesarskih prireditev

Ukrep predvideva spodbude za organiziranje kolesarskih prireditev v Občini Žalec ali prireditev, ki vključujejo kolesarjenje tudi v Občini Žalec.

Cilj ukrepa je spodbujati mlade k večji uporabi koles za vožnjo v občini Žalec in njeni okolici ter s tem spodbujati zdrav način premikanja.

Kazalnik: število mladih udeležencev na kolesarskih prireditvah v Občini Žalec

5.1.2 Ukrep 5.1.2: izgradnja kolesarskih poti

Ukrep predvideva vzpostavitev in širjenje kolesarskih poti v Občini Žalec.

Cilj ukrepa je zagotovitev ustrezne infrastrukture za varno uporabo koles.

Kazalnik: dolžina zgrajenih (označenih) kolesarskih poti v Občini Žalec

Strateški cilj 5.2: okrepitev mednarodne mobilnosti mladih

5.2.1 Ukrep 5.2.1: dodeljevanje finančne pomoči na področju izobraževanja in mednarodnega sodelovanja

Ukrep predvideva podelitev enkratne finančne pomoči za dodiplomski in podiplomski študij doma in v tujini, študijsko izpolnjevanje doma in v tujini, ter za sodelovanje v mednarodnih projektih.

Cilj ukrepa je omogočiti mladim, da pridobijo veščine in znanja, predvsem pa razumevanje medkulturnih in medjezikovnih odnosov, ki jim omogočajo osebni razvoj, posledično pa tudi razvoj občine.

Kazalnik 1: objava javnega razpisa za finančno pomoč na področju izobraževanja in mednarodnega sodelovanja

Kazalnik 2: število prijavljenih in podeljenih finančnih pomoči na razpisu

5.2.2 Ukrep 5.2.2: vključevanje mladih v programe sodelovanja s pobratenimi občinami in programi town-twinninga

Ukrep predvideva, da so med udeleženci v programih sodelovanja s pobratenimi občinami tudi predstavniki mladih v Občini Žalec.

Cilj ukrepa je, da mladim omogočajo stik z drugimi kulturami, neformalno izobraževanje in živahnost lokalnih skupnosti, za seboj puščajo izdelane projekte in zanetene ideje ter ne nazadnje ustvarjajo tudi gospodarske priložnosti za mlade.

Kazalnik: število vključenih mladih v programe sodelovanja

6.5 Prosti čas, šport in družbenokulturne dejavnosti

Prosti čas in družbenokulturne dejavnosti

Prosti čas je čas, ko posameznik deluje razmeroma avtonomno in ima večjo možnost za izražanje samega sebe, lahko pa ga obravnavamo kot čas, ko se ukvarjamo z aktivnostmi, ki nudijo sprostitev in počitek, razvedrilo, zabavo, socialno in osebno izpolnitev. Katerim prostočasnimi aktivnostim se bo posameznik posvečal, ni odvisno le od njegovega trenutnega razpoloženja, potreb in interesov, ampak tudi in predvsem od možnosti in ponudbe okolja, v katerem živi in deluje, ter seveda lastnih finančnih in drugih možnosti.

S prostočasnimi aktivnostmi ljudje zadovoljujemo različne potrebe, ki se z leti spreminjajo. Mladi so v zadnjih desetletjih podvrženi številnim spremembam, ki so posledica spremenjene logike delovanja vseh področij, ki vplivajo na njihovo kakovost življenja. V postmoderni družbi je življenje mladih zaznamovano z negotovostjo; mladi so postavljeni pred nove izzive in tveganja, ki vplivajo na njihov identitetni razvoj in prehod v svet odraslih. Izobrazba, znanje in kompetence so vrednote, h katerim mladi stremijo zato, da si zagotovijo svoj položaj v družbi. Identitetni razvoj postaja projekt posameznika, katerega rezultati določajo uspešnost integracije v odraslo socialno okolje. Ravno prosti čas in prostočasne aktivnosti predstavljajo področje, v katerega lahko posegamo za spodbujanje pozitivnega identitetnega razvoja mladih. S tem ko mladim omogočimo varno raziskovanje svojih talentov, sposobnosti in aspiracij, pripomoremo veliko k njihovem identitetnemu razvoju in iskanju njihove vloge v družbi. Mladi razvijajo svojo samopodobo, se zavedajo sebe in svojih sposobnosti in tako pridobijo samospoštovanje, osebni nadzor in odgovornost, torej lastnosti, ki jih potrebujejo za vstop v svet odraslih.

Strateški cilj 6: povečanje številčnosti prostočasnih in družbenokulturnih dejavnosti

6.1 Ukrep 6.1: sofinanciranje kulturnih in prostočasnih prireditev

Ukrep predvideva sofinanciranje kulturnih in prostočasnih prireditev ter financiranje programov preživljanja prostega časa otrok in mladine med počitnicami, v organizaciji javnih zavodov, mladinskih organizacij, društev in neformalnih skupin v občini Žalec (sofinanciranje kulturnih prireditev in projektov, katerih udeleženci so tudi mladi: Slikarska šola Chiaroscuro, razstave v Savinovem likovnem salonu in avli Doma II. slovenskega tabora, Trianglovi glasbeni večeri, Kresnični večer, Poletni Savinovi večeri v atriju Savinove hiše, Adventni sejem in adventni koncerti v dvorcu Novo Celje, predstavitve knjig in revij, predavanja, salonski literarni in glasbeni večeri, Bumfest, Festival akustične glasbe, Mednarodni folklorni festival Od Celja do Žalca, Opereta itd.). Ukrep obsega tudi nudenje popustov za mlade ob vpisu abonmajev za prireditve na kulturnem področju (npr. ob vpisu citrarskega abonmaja, gledališkega in narodno-zabavnega abonmaja).

Kazalnik 1: število sofinanciranih kulturnih in prostočasnih prireditev, višina realiziranih sredstev na leto

Kazalnik 2: število mladih udeležencev abonmajev

Šport

Športna aktivnost otrok in mladine je zaradi vpliva na telesni in duševni razvoj mladega človeka oz. na grajenje podobe odrasle osebnosti, del katere je mogoče zdravo oblikovati le s specifičnimi gibalnimi dejavnostmi, pomembno področje ukrepanja. Tvrstne aktivnosti spodbujajo vzgojo mladih za zdravo življenje, zavzemanje za pravičnost, strpnost in spoštovanje posameznika ter vzgojo za večjo kakovost življenja v dobi odraslosti in starosti. Spodbujanje športne dejavnosti v tem obdobju je namenjeno zlasti izboljšanju športnih znanj, zagotavljanju primerne psihofizične sposobnosti mladine, odpravljanju in zmanjševanju negativnih posledic sedenja in drugih negativnih vplivov sodobnega življenja, preprečevanju zdravju škodljivih razvad ter zadovoljevanju človekove potrebe po igri in tekmovalnosti. Pri tem je ključni akter lokalna skupnost, ki naj bi kot najpomembnejši financer športne dejavnosti sofinancirala zlasti programe športa otrok in mladine, športno rekreacijo ter gradnjo športnih objektov in njihovo vzdrževanje (Nacionalni program športa v RS 2000).

Strateški cilj 7: krepitev športne dejavnosti mladih in športnih/rekreacijskih prireditev

7.1 Ukrep 7.1: sofinanciranje programov športa v društvih

Ukrep obsega sofinanciranje programov, ki zagotavljajo možnosti uporabe športne infrastrukture v občini mladim med 15. in 29. letom starosti za namene športne rekreacije. Sofinanciranje se izvaja v okviru ukrepa financiranja letnega programa športa v občini.

Cilj ukrepa je razširiti možnosti za športno rekreacijo mladih z zagotovitvijo raznovrstne športne rekreacije na zunanjih in pokritih športnih površinah.

Namen ukrepa je spodbuditi športno rekreacijo in zdrav življenjski slog med mladimi v lokalni skupnosti.

Kazalnik: Število vključenih mladih med 15. in 29. letom v programe za namene športne rekreacije.

7.2 Ukrep 7.2: sofinanciranje športnih in rekreacijskih prireditev za mlade

Sofinanciranje športnih in rekreacijskih prireditev namenjenih mladim med 15. in 29. letom starosti v občini Žalec in sicer z namenom, da se športnih prireditev (dogodki, turnirji, predstavitve, govorni nastopi športnikov, tekmovanja) udeleži čim večja populacija mladih iz občine kot tudi izven občine, saj se s tem povečuje socialnost in druženje mladih.

Kazalnik: Število mladih udeležencev med 15. in 29. letom starosti na športnih in rekreacijskih prireditvah

Strateški cilj 8: izboljšanje pogojev za rekreacijo mladih

8.1 Ukrep 8.1: zagotavljanje in urejanje športne infrastrukture, ki je namenjena mladim

Ukrep obsega vzdrževanje Športnega centra Žalec, kamor spada predvsem tekoče vzdrževanje glavnega in pomožnega nogometnega igrišča, plačila stroškov električne energije, vodarine in sprotne popravila, investicije in investicijsko vzdrževanje drugih športnih objektov v Občini Žalec ter sofinanciranje športne opreme. Sofinanciranje se izvaja na podlagi sprejetega letnega programa športa v Občini Žalec.

Cilj ukrepa je vzdrževati in posodablјati javne športne objekte ter sofinancirati novogradnje in s tem mladim in ostalim koristnikom omogočiti boljše pogoje za izvajanje športnih in rekreativnih dejavnosti.

Kazalnik 1: višina sredstev namenjenih za zagotavljanje/urejanje športne infrastrukture

Kazalnik 2: velikost zagotavljenih pokritih športnih površin za rekreacijo mladih

6.6 Mladinsko organiziranje

Podlago za ekonomsko in socialno neodvisnost mladi osvojijo predvsem skozi formalno in neformalno izobraževanje; kompetence za aktivno in odgovorno državljanstvo pa lahko na neposreden način pridobijo v mladinskih organizacijah, ki predstavljajo edinstveno učno polje demokratičnih procesov. Mladinske organizacije omogočajo mladim, da vplivajo na družbo, jim pomagajo na poti ekonomskega in socialnega osamosvajanja ter posledično ključno prispevajo k razvoju države.

Večletno članstvo v mladinskih organizacijah vodi v aktivno in odgovorno državljanstvo in izboljšuje kvaliteto življenja mladih tako v času vključenosti v organizacijo kot tudi pozneje v življenju, saj zagotavlja pridobivanje znanj, veščin, pomembnih vrednot in družbene odgovornosti, kar pripomore k uspešnosti njihovega razvoja na vseh življenjskih področjih.

Mladinske organizacije s svojimi aktivnostmi prav tako izboljšujejo kvaliteto življenja v okoljih, v katerih delujejo, saj prinašajo nove ideje, krepijo medkulturno in medgeneracijsko solidarnost, dajejo pobude za spremembe in bogatijo ponudbo pristočasnih aktivnosti.

Mladinske organizacije prinašajo torej številne dolgoročne prednosti tako za vključene mlade kot za lokalno skupnost, ki naj bi prepoznavala njihov pomen in spodbujala njihovo delovanje. Občina Žalec ne zapostavlja mladinskih organizacij, ampak podpira njihovo delovanje in razvoj.

Strateški cilj 9: krepitev delovanja organizacij v mladinskem sektorju

9.1 Ukrep 9.1: sofinanciranje delovanja mladinskega sveta

Ukrep obsega podporo delovanju lokalnega mladinskega sveta – Mladinskega sveta Občine Žalec. Namenjen je spodbujanju aktivne participacije mladih, spodbujanju neformalnega učenja, omogočanju aktivnega državljanstva mladih, integraciji mladih skozi boljše poznavanje položaja in vloge mladih v družbi ter zastopanju interesov mladih in mladinskih struktur v občini.

Cilj ukrepa je sofinanciranje delovanja mladinskega sveta v občini.

Kazalnik: redno letno sofinanciranje dejavnosti Mladinskega sveta Občine Žalec.

9.2 Ukrep 9.2: sofinanciranje programov in projektov mladinskih organizacij

Ukrep obsega sofinanciranje mladinskih programov in projektov v občini, ki jih izvajajo mladinske organizacije preko vsakoletnega razpisa za sofinanciranje programov in projektov s področja mladinske dejavnosti v Občini Žalec.

Namen ukrepa je spodbujanje aktivnega in kvalitetnega preživljanja prostega časa mladih, spodbujanje družbeno angažiranega in socialno odgovornega delovanja, spodbujanje nenasilja, solidarnosti do drugih, preprečevanje diskriminacije, sprejemanje drugačnosti, vključevanje prostovoljnega dela, neformalnih oblik izobraževanja in drugih občolskih dejavnosti, vključevanje informativnih središč in drugih oblik informiranja ter svetovanja mladim, spodbujanje kulturnega izražanja in kreativnosti, spodbujanje inovativnosti in podjetnosti mladih, samostojnega odločanja, medgeneracijskega sodelovanja, zdravega načina življenja, mobilnosti mladih, aktivne politične participacije ter spodbujanje vključevanja mladih z manj priložnostmi.

Cilj ukrepa je sofinanciranje mladinskih programov in projektov, programov za mlade. Ukrep omogoča izvajanje kvalitetnih projektov in programov mladinskih organizacij ter vključevanje čim večjega števila mladih v tovrstne aktivnosti.

Kazalnik 1: število sofinanciranih programov in projektov mladinskih organizacij

Kazalnik 2: višina sredstev za redno letno sofinanciranje projektov in programov mladinskih organizacij v Občini Žalec

9.3 Ukrep 9.3: Ustanovitev mladinskega centra v občini Žalec in sofinanciranje njegovega delovanja

Ukrep predvideva ustanovitev mladinskega centra, zagotovitev prostorov, v katerih bo center deloval ter zagotovitev dela sredstev za njegovo delovanje. Mladinski center bo predvsem skrbel za pogoje delovanja, druženja in drugih dejavnosti mladih posameznikov, ne glede na to, ali so člani mladinskih organizacij ali ne, in

mladinskih organizacij lokalnih skupnosti; skrbel za mladinsko infrastrukturo; zagotavljal ustrezne prostorske pogoje in opremo za izvajanje mladinskega dela ter zagotavljal ustrezno usposobljenost kadrov za podporo mladinskemu delu; nudil pogoje za razvoj ustvarjalnih in kritičnih mladih posameznikov; razvijal in izvajal programe na področju informiranja in svetovanja ter neformalnega učenja; sodeloval pri izvajanju mobilnosti mladih, pri prostovoljnem mladinskem delu, aktivnem državljanstvu, raziskovalnem delu mladih in pri povezovanju na mednarodni ravni; ter dajal podporo drugim programom v mladinskem sektorju v lokalnem okolju.

Pričakovani razvojni učinek ukrepa je izboljšanje delovanja mladinskega sektorja in povečano sodelovanje mladih pri upravljanju družbenih zadev

Kazalnik 1: formalno vzpostavljen mladinski center

Kazalnik 2: število obiskovalcev na dogodek v organizaciji mladinskega centra

6.7 Informiranje

Informiranje mladih zajema najrazličnejše (nekomercialne) družbene aktivnosti, ki mladim nudijo informacije s področij, ki jih zadevajo oz. jim omogočajo, da aktivno odločajo o lastnem osebnem razvoju. Med osnovne informativne vsebine prištevamo predvsem informacije povezane s šolanjem, poklicnim usmerjanjem, zaposlovanjem, osamosvajanjem, zdravjem in socialnim varstvom, pomočjo v stiski, prostim časom, z zagovorništvo in pravicami, z aktivnimi dejavnostmi, aktivnostmi v prostem času, ekologijo, mednarodnimi dejavnostmi, itd.

Pri posredovanju informacij, ki vplivajo na življenje in aktivnosti mladih, ima lokalna skupnost pomembno vlogo. V sodobni informacijski družbi ima namreč vrsto možnosti, kako posredovati informacije tako, da dosežejo ciljno publiko mladih. Mladim prijazna občina ima vzpostavljen sistem informiranja mladih o ključnih zadevah, ki vplivajo na življenje mladih v lokalni skupnosti.

Strateški cilj 10: vzpostavitev in vzdrževanje sistema celovitega informiranja mladih v občini

10.1 Ukrep 10.1: vzpostavitev in zagotavljanje sredstev za redno delovanje lokalnega (mladinskega) informativnega servisa - Zalec.info

Ukrep predvideva občinsko sofinanciranje vzpostavitve in delovanja sistema celovitega informiranja mladih v občini, ki vključuje informiranje o priložnostih za mlade v celotnem spektru ukrepov področij mladinske politike. Z ukrepom se zagotavlja celovit sistem informiranja, ki vključuje spletno stran in informiranje po elektronski pošti.

Kazalnik: vzpostavljen sistem celovitega informiranja mladih v občini

6.8 Zdravje

Zdravje kot stanje popolne telesne, duševne in socialne blaginje je opredeljeno kot področje ukrepanja Sveta Evropske unije v Resoluciji Sveta z dne 27. novembra 2009 o prenovljenem

okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018) (UL C št. 311 z dne 19. 12. 2009, str. 1). Cilj na tem področju je poskrbeti za zdravje in dobro počutje mladih s poudarkom na spodbujanju duševnega in spolnega zdravja, športa, telesne dejavnosti in zdravega načina življenja ter preprečevanju in zdravljenju poškodb, motenj prehranjevanja, odvisnosti in zlorabe drog. Zdravje pa je prav tako pomemben individualen življenjski cilj oziroma projekt, saj med vrednotami v raziskavah Mladina 2000 in Mladina 2010 zaseda prvo mesto po zaznani pomembnosti v življenju mladih posameznikov. Kljub temu pa primerjalni kontekst nekaterih analiz zdravstvenega stanja EU (na primer Eurostatova publikacija *Youth in Europe* (2009)) pokaže, da zdravstveno stanje slovenske mladine v EU ni najbolj ugodno. Ugotavlja, da je v letu 2006 več kot 91 % evropskih mladih (med 15. in 24. letom) ocenilo svoje zdravje kot dobro ali zelo dobro, slovenski vzorec mladih pa se je s 87,6 % umestil na 21. mesto med 25 zajetimi evropskimi državami) (Lavrič in dr., 2010: 307–308).

Ne glede na dobro samooceno zdravja in ugodne kazalnike zdravstvenega stanja te skupine, so ključni zdravstveni izidi v kasnejših življenjskih obdobjih povezani s posledicami vpliva okolij, pogojev življenja in posameznikovih izbir življenjskega sloga v tem starostnem obdobju. Zdravje pa ne nastaja le v zdravstvenem sektorju, ampak povsod tam, kjer mladi živijo, delajo, se učijo, družijo ipd. Na pogoje v teh okoljih pa ne vplivajo le zdravstvena politika, ampak tudi druge javne politike in mladi sami. Poleg tega so mladi skupina prebivalcev, ki s skrbjo za lastno zdravje vplivajo tudi na zdravje svojih potomcev, kar je pomembno z vidika zagotavljanja zdravja v prihodnosti.

Strateški cilj 11: Spremljanje zdravstvenega stanja in aktivnosti promocije zdravja

11.1 Ukrep 11.1: Financiranje preventivnih programov proti uporabi drog

Ukrep predvideva sofinanciranje delovanja Lokalne akcijske skupine Žalec, v okviru katere se izvajajo aktivnosti kot so: priprava okroglih miz na temo prepovedane in dovoljene droge, preventivni materiali (plakati, zloženske) ter izvedba preventivnih akcij. Ukrep predvideva tudi sofinanciranje kombija za menjavo igel na območju Občine Žalec.

Cilj ukrepa je ustvarjanje takih družbenih razmer, ki posamezniku dajejo možnosti za razvijanje življenjskega sloga brez uporabe prepovedanih drog in izobraziti mlade o posledicah uporabe vseh vrst (tudi dovoljenih) drog. Poleg tega pa zmanjšati nevarnost nevarnih okužb in prenosa bolezni med samimi uživalci prepovedanih drog.

Kazalnik 1: število izvedenih akcij/projektov/okroglih miz na temo preprečevanja uporabe prepovedanih drog

Kazalnik 2: število uporabnikov storitve terenske menjave igel na območju občine Žalec

6.9 Participacija mladih

Konvencionalna politična participacija med mladimi v zadnjem desetletju tendenčno upada in je v Sloveniji tudi nižja od povprečja EU27. Tako se mladi v Sloveniji v primerjavi z evropskimi vrstniki od leta 1995 v povprečju občutno manj zanimajo za politiko, prav tako pa izmed vseh držav EU27 politiki pripisujejo najnižji pomen v svojem življenju, izražajo pa tudi nizko stopnjo občutka lastnega razumevanja politike (le 14 % jih meni, da se razumejo na politiko) (Lavrič in dr., 2010: 208–209). Zato pa je toliko več zanimanja za participacijo v prostovoljnih dejavnostih. Ta predstavlja najpogostejšo obliko participacije mladih (Lavrič in

dr., 2010: 224). To kaže na družbeno angažiranost mladih in na njihov politični potencial ter proaktivno delovanje.

Participacija mladih v institucijah in procesih, ki oblikujejo njihovo življenje, je bistvenega pomena, če želimo vzpostaviti okolje, v katerem bodo mladi prevzemali odgovornost tako za lastno prihodnost kot za prihodnost družbe. Zagotavljanje participacije mladih je ključno za uspešno in konstruktivno vključevanje mladih v življenje družbe. Oddaljenost od centrov moči, ekonomska šibkost in nenehno postavljanje v podrejen položaj pa pri mladih lahko povzročajo apatičnost, neodgovorno vedenje in nekonstruktivno odzivanje na aktualne razmere. S participacijo se mladi tudi učijo demokracije oziroma delovanja aktualnih političnih sistemov in pridobivajo veščine, potrebne za delovanje demokracije, kot so dogovarjanje, pogajanje, lobiranje ipd. Z lastno participacijo v procesih odločanja v otroštvu in zgodnji mladosti si mladi tudi pridobijo predstavo o tem, kako poteka javno (politično) odločanje, in ga tako lažje razumejo. Vsekakor pa je participacija mladih več kot le učenje, in mladi morajo dejansko imeti besedo pri odločanju. Podpora participaciji mladih in motivacija zanjo v mladih letih pomaga zagotavljati vključenost mladih v odločanje tudi v kasnejšem življenju in preprečevati njihovo odtujevanje (Odziv predstavnikov mladih v Svetu Vlade RS za mladino na delovni osnutek nacionalnega programa za mladino z dne 8. avgusta 2011, vir: Resolucija o Nacionalnem programu za mladino 2013-2022 (ReNPM13-22). 2013. Ur. l. RS 90/2013).

Politično in širše družbeno udejstvovanje mladih je pomembno tudi z vidika zagotavljanja aktivnega državljanstva in za delovanje sodobne družbe, saj kaže na zdravje in delovanje demokracije (Flanagan in Levine v Lavrič in dr., 2010: 178). Nedavne študije pa ugotavljajo, da mladi razmeroma redko sodelujejo v politiki (Fahmy; Dalton; Quintelier; Zukin; Kirbiš v Lavrič in dr., 2010: 178), zaradi česar (nekateri) raziskovalci današnje mladine opozarjajo na politično apatijo mladih ter na njihovo nezanimanje za politične teme.

Pri tem gre v največji meri za nezanimanje mladih za institucionalne oziroma konvencionalne oblike političnega udejstvovanja (formalno, institucionalno, strankarsko politično participacijo). Mladi zaznavajo politične institucije in elite kot neodzivne (Bennett; Marsh in dr. v Lavrič in dr., 2010: 178), zaradi česar so odtujeni od političnega sistema (Hennin in dr. v Lavrič in dr., 2010: 178) in zato raje kot po konvencionalnih kanalih političnega odločanja, posegajo po novih, neposrednih, individualiziranih oblikah udeležbe (na primer podpisovanje peticij, udeležba na zakonitih demonstracijah, bojkotiranje, sodelovanje pri nenapovedanih stavkah, zasedanje poslopij v protestne namene). Veliko mladih namreč želi sodelovati pri odločitvah, ki zadevajo delovanje družbe, vendar na bolj individualen način, zunaj starih participatornih struktur in mehanizmov (Lavrič in dr., 2010: 178). Mlade generacije so tako bolj vključene v ad hoc oblike participacije, kot so na primer forumi in interaktivne aplikacije, glasovanje po spletu, sodelovanje v skupinah pritiska, ki se oblikujejo na Facebooku itd.

Pomanjkanje zanimanja za formalno politično participacijo še posebej velja za Slovenijo, saj mladi pri nas v primerjavi z mladimi v EU27 v povprečju manj konvencionalno participirajo.

Strateški cilj 12: Spodbujanje participacije in zastopanosti mladih žensk in moških

12.1 Ukrep 12.1: spodbujanje konvencionalne politične participacije mladih, z upoštevanjem načela uravnotežene zastopanosti spolov

Ukrep predvideva izvajanje dogodkov oziroma »usposabljanj« za spodbujanje participacije mladih s strani mladinskih organizacij. Podpora participaciji mladih in motivacija zanje v mladih letih pomaga zagotavljati vključenost mladih v odločanje tudi v kasnejšem življenju in preprečevati njihovo odtujevanje. Mladinske organizacije kot učno polje demokracije gradijo na mladem posamezniku kot aktivnem in odgovornem državljanu, ki bo demokratičnost ohranil tudi kasneje v življenju.

Cilj ukrepa je v vzgajanju odgovornih državljanov, ki lahko vplivajo na družbo in dosegajo spremembe ter večja in bolj enakomerna udeležba mladih na volitvah kot tudi na listah kandidatov za lokalne volitve.

Kazalnik 1: delež mladih na listi kandidatov za lokalne volitve, po spolu

Kazalnik 2: delež mladih, ki se udeležijo lokalnih volitev, po spolu

7. TERMINSKI NAČRT

OZNAKA	UKREP	LETO IZVAJANJA						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Področje: Izobraževanje Podpodročje: Usposabljanje Strateški cilj 1: Okrepitev kompetenčne opremljenosti mladih								
1.1	zagotovitev opravljanja praks in pripravništev ter prostovoljskega dela mladih v občinski upravi in javnih zavodih	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Področje: Izobraževanje Podpodročje: Formalno izobraževanje Strateški cilj 2: Spodbuditev formalnega izobraževanja mladih								
2.1	podeljevanje občinskih štipendij za nadarjene dijake in študente, za pridobitev deficitarnega poklica ter za študij v tujini	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.2	sofinanciranje regijske štipendijske sheme	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.3	podeljevanje nagrad odličnim učencem in zlatim maturantom za izjemne dosežke	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.4	sofinanciranje dogovorjenih programov s področja tematike mladih, ki jih izvajajo izobraževalne ustanove, katerih (so)ustanoviteljica je Občina Žalec	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Področje: Zaposlovanje Strateški cilj 3: Izboljšanje pogojev za vstop mladih na trg dela Strateški cilj 3.1: Spodbujanje zaposlovanja mladih								
3.1.1	posebna obravnava mladih v vseh ukrepih občine na področju zaposlovanja: družbena skupina mladih med 20 in 29 let je neposredna koristnica vsakega posameznega ukrepa v najmanj 30 % obsegu ukrepa	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.1.2	Pospeševanje izvajanja aktivnega svetovanja mladim pri iskanju zaposlitve ter karijerne orientacije	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Področje: Zaposlovanje Strateški cilj 3: Izboljšanje pogojev za vstop mladih na trg dela Strateški cilj 3.2: Razvoj podjetništva in podjetnosti mladih								
3.2.1	izvajanje izobraževalnih in svetovalnih programov/projektov za podjetništvo mladih ter	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

	povezovanje mladih brezposelnih in uspešnih (mladih) podjetnikov							
3.2.2	zagotavljanje študentskega dela oziroma drugih oblik občasnega dela med poletnimi počitnicami na Občini Žalec oziroma v javnih zavodih v Občini Žalec	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Področje: Stanovanjske razmere mladih Strateški cilj 4: Povečanje dostopnosti stanovanj za mlade								
4.1	Občina Žalec v razpisu za podelitev neprofitnih najemniških stanovanj uvršča mlade kot posebno kategorijo upravičencev		✓		✓		✓	
4.2	Občina Žalec zagotavlja finančne spodbude mladim in mladim družinam, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje in z gradnjo rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Področje: Mobilnost mladih Strateški cilj 5: Izboljšanje pogojev za mobilnost mladih Strateški cilj 5.1: Pospeševanje razvoja kolesarske kulture								
5.1.1	sofinanciranje kolesarskih prireditev	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.1.2	izgradnja kolesarskih poti	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Področje: Mobilnost mladih Strateški cilj 5: Izboljšanje pogojev za mobilnost mladih Strateški cilj 5.2: Okrepitev mednarodne mobilnosti mladih								
5.2.1	dodeljevanje finančne pomoči na področju izobraževanja in mednarodnega sodelovanja	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5.2.2	vključevanje mladih v programe sodelovanja s pobratenimi občinami in programi town-twinninga	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Področje: Prosti čas, šport in družbenokulturne dejavnosti Strateški cilj 6: Povečanje številčnosti prostočasnih in družbenokulturnih dejavnosti								
6.1	sofinanciranje kulturnih in prostočasnih prireditev	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Področje: Prosti čas, šport in družbenokulturne dejavnosti Strateški cilj 7: Krepitev športne dejavnosti mladih in športnih/rekreacijskih prireditev								
7.1	sofinanciranje programov športa v društvih	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7.2	sofinanciranje športnih in rekreacijskih prireditev za mlade	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Področje: Prosti čas, šport in družbenokulturne dejavnosti Strateški cilj 8: Izboljšanje pogojev za rekreacijo mladih								
8.1	zagotavljanje in urejanje športne infrastrukture, ki je namenjena mladim	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Področje: Mladinsko organiziranje								
Strateški cilj 9: krepitev delovanja organizacij v mladinskem sektorju								
9.1	sofinanciranje delovanja mladinskega sveta							
9.2	sofinanciranje programov in projektov mladinskih organizacij							
9.3	ustanovitev mladinskega centra v občini Žalec in sofinanciranje njegovega delovanja							
Področje: Informiranje								
Strateški cilj 10: vzpostavitev sistema celovitega informiranja mladih v občini								
10.1	vzpostavitev in zagotavljanje sredstev za redno delovanje lokalnega (mladinskega) informativnega servisa - Zalec.info							
Področje: Zdravje								
Strateški cilj 11: Spremljanje zdravstvenega stanja in aktivnosti promocije zdravja								
11.1	financiranje preventivnih programov proti uporabi drog							
Področje: Zdravje								
Strateški cilj 12: Spodbujanje participacije in zastopanosti mladih žensk in moških								
12.1	spodbujanje konvencionalne politične participacije mladih, z upoštevanjem načela uravnotežene zastopanosti spolov							

8. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA PROGRAMA

Na podlagi 17. člena Odloka o mladini v Občini Žalec (Ur.l. RS, št. 94/2012) sprejme Program za mlade v občini Žalec 2014–2020 Občinski svet Občine Žalec na predlog župana ob soglasju odbora za mladino. Predlog Programa za mlade v Občini Žalec je pripravil občinski upravni organ – Urad za negospodarske javne službe v sodelovanju z Mladinskim svetom Občine Žalec in Zavodom za kulturo, šport in turizem Žalec.

Za uresničevanje Lokalnega programa mladih v občini Žalec 2013–2020 je odgovorna Občina Žalec, ki z občinskim proračunom zagotavlja sredstva.

Občinska uprava vsako leto občinskemu svetu Občine Žalec, hkrati z zaključnim računom, predloži delno poročilo o izvajanju Lokalnega programa mladih v občini Žalec 2013–2020 z ovrednotenimi rezultati, po izteku obdobja veljavnosti pa zaključno poročilo. Občinski svet zaključno poročilo obravnava in se do njega opredeli.

Za sprotno spremljanje in vrednotenje izvajanja programa skrbi Urad za negospodarske javne službe Občine Žalec ter Mladinski svet Občine Žalec.

9. VIRI IN LITERATURA

- Spletna stran Statističnega urada RS. Pridobljeno 25. 07. 2013:
http://www.stat.si/tema_demografsko_prebivalstvo.asp
- *Strategija Urada RS za mladino na področju mladinske politike do leta 2010.* (2005). Pridobljeno 25. 07. 2013, na spletni strani Urada RS za mladino:
http://www.ursm.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/
- Beočanin, Matej. 2012. Lokalna mladinska politika. V Lokalna mladinska politika (Bakovnik et al.), ur. Ranc Igor, str. 19-24. Ljubljana: Zveza ŠKIS; Ajdovščina: Mladinski svet, 2012.
- Bertoncini, Yves, Yves Chassard, Mohamed Harfi, Marie-Cecile Milliat, Amelie Barbier-Gauchard, Thierry Chopin in Killian Lemoine. 2008. *Encourage young people's mobility in Europe. Strategic orientations for France and the European Union.* Paris: La Documentation française.
- Fligstein, Neil. 2008. *Euro-Clash: The EU, European Identity, and the Future of Europe.* Oxford: Oxford University Press.
- Lavrič, M., in dr. (2010): Mladina 2010. Družbeni profil mladih v Sloveniji. Urad RS za mladino. Maribor: Aristej.
- Mandič, Srna. 2009. Stanovanjske razmere mladih. V *Med otroštvom in odraslostjo*, ur. Urban Boljka in Tatjana Rakar, 77–93. Ljubljana: MŠŠ – URSM in IVZ.
- Mladinski svet Slovenije. 2010. *Programski dokument Izobraževanje mladih.* Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.
- Mladinski svet Slovenije. 2010. *Programski dokument Organiziranje mladih.* Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.
- Mladinski svet Slovenije. 2010. *Programski dokument Zaposlovanje mladih.* Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.
- Mladi v Sloveniji. 2009. Pridobljeno 25.7.2013 na spletni strani Urada RS za mladino:
<http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/pdf/mladi2009-SLO.pdf>
- MSS (2010): Programski dokument Mladinskega sveta Slovenije: Mladinsko organiziranje:
http://www.mss.si/datoteke/dokumenti/MSS-129-10-PP_mladinskoorganiziranje.pdf
- Nacionalni program športa v RS (NPS). 2000. Ur. l. RS 24/2000. Dostopno prek:
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200024&stevilka=1065> (15. marec 2012).
- Odlok o mladini v Občini Žalec. Ur.l. RS, št. 94/2012.
- Pravilnik o štipendiranju v Občini Žalec. Ur.l. RS, št.

- Pravilnik o pogojih, merilih in postopkih za sofinanciranje programov in projektov s področja mladinske dejavnosti v Občini Žalec. Ur.l. RS, št. 20/2012.
- Ranc, Igor, ur. 2012. *Lokalna mladinska politika*. Ljubljana: Zveza ŠKIS; Ajdovščina: Mladinski svet.
- Resolucija o Nacionalnem programu za mladino 2013-2022 (ReNPM13-22). 2013. Ur. l. RS 90/2013.
- Sigalas, Emmanuel. 2010. Cross-border mobility and European identity: The effectiveness of intergroup contact during the ERASMUS year abroad. *European Union Politics*, 11(2) 241–265.
- Strategija za mlade v občini Ajdovščina 2013-2018. 2013. Dopstopno prek <http://msa.si>, 25.7.2013.
- Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS). Ur. l. RS 42/2010 (28. maj 2010).
- Zakon o mladinskih svetih (ZMS). Ur. l. RS 70/2000, spr. 42/2010